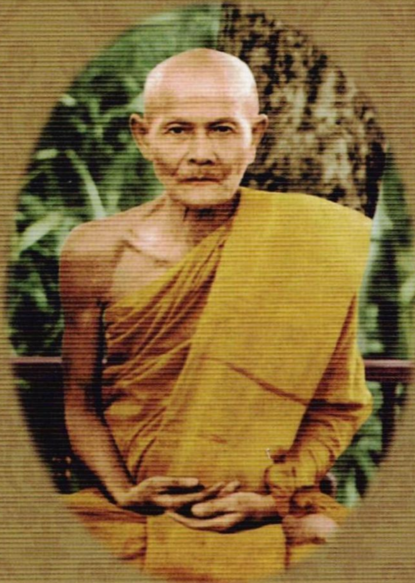
พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ เล่ม ๑๕

Venerable Ajaan Mun Bhuridatta Thera : Book 15

"อาพาธครั้งสุดท้าย"

"His Final Illness"



เรียบเรียงโดย

ท่านหลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน

A Spiritual Biography by Ajaan Mahaa Boowa Yanasampanno

Translated from the Thai by Bhikkhu Dick Silaratano

โครงการหนังสือบูรพาจารย์

วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทัตฺโต) อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

Forest Dhamma of Wat Pa Ajaan Mun (Bhuridatto)

Prao District, Chiang Mai, Thailand

๑๕

พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ เล่ม ๑๕ Venerable Ajaan Mun Bhuridatta Thera : Book 15

พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ เล่ม ๑๕

Venerable Ajaan Mun Bhuridatta Thera : Book 15

"อาพาธครั้งสุดท้าย"

"His Final Illness"

เรียบเรียงโดย

ท่านหลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน

A Spiritual Biography by

Ajaan Mahaa Boowa Yanasampanno

Translated from the Thai by

Bhikkhu Dick Silaratano

โครงการหนังสือบูรพาจารย์

วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต) อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

Forest Dhamma of Wat Pa Ajaan Mun (Bhuridatto)

Prao District, Chiang Mai, Thailand

พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ เล่ม ๑๕
Venerable Ajaan Mun Bhuridatta Thera : Book 15

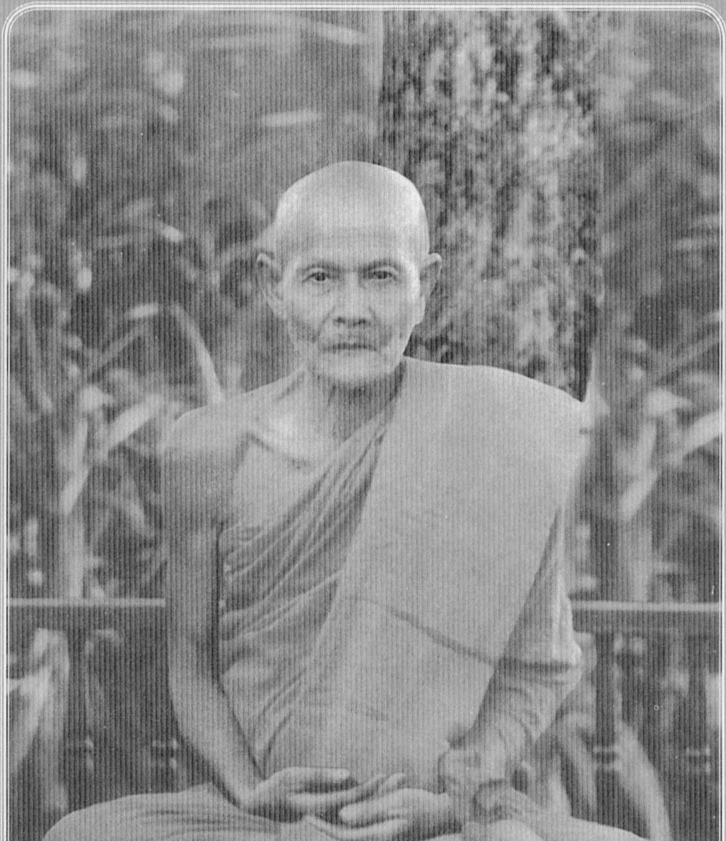
เรียบเรียงโดย : ท่านหลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน
A Spiritual Biography by : Ajaan Mahaa Boowa Yanasampanno
Translated from the Thai by : Bhikkhu Dick Silaratano

ISBN : 978-616-577-879-4
พิมพ์ครั้งที่ ๑ : มีนาคม ๒๕๖๔
จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์เพื่อการกุศล
ในโครงการหนังสือบูรพาจารย์ วัดป่าอาจารย์มั่น อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

ผู้จัดพิมพ์ : ปฐม นิคมานนท์
๔/๔๔๙ หมู่บ้านสหกรณ์ แยก ๑๙
ถนนเสรีไทย ๕๗ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ ๑๐๒๔๐
โทร. ๐๘๑-๕๕๗ ๖๕๒๓

พิมพ์ที่ : บริษัท พี.เอ. ลีฟวิ่ง จำกัด
เลขที่ ๔ ซอยสิรินธร ๗ แขวงบางบำหรุ เขตบางพลัด
กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
โทร. ๐๒ ๘๘๑ ๙๘๙๐
paliving@gmail.com



พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ (๒๔๑๓-๒๔๙๒)

Venerable Ajaan Mun Bhuridatta Thera (1870-1949)



พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ

Venerable Ajaan Mun Bhuridatta Thera

๑๔๐๑. ชอบไปเที่ยวแสวงหาอยู่ในที่กลัว ๆ

ฉะนั้น ผมจึงชอบไปเที่ยวแสวงหาอยู่ในที่กลัว ๆ

สะดวกแก่การฝึกจิตดีมาก

ไม่อยากอยู่ในที่ที่เป็นป่า เป็นเขา หรือถ้ำธรรมดา

แต่ต้องเป็นป่าเสือ เขาที่มีเสือ หรือถ้ำที่มีเสือ อย่างนั้น ถูกกับจริตของผมซึ่งเป็นคนหยาบ ดังที่เป็นมานี่แล ผมจึงจำต้องชอบอยู่ในที่เช่นนั้น.

1401. LIKE SEEK OUT FRIGHTENING PLACES

He said this was the reason he liked to seek out frightening places.

"I find this the most convenient way to develop my meditation: practicing in places that arouse fear.

I actually prefer wild mountains that have caves frequented by tigers, and tend to shy away from those that don't.

As you can see: tiger-infested areas are perfectly suited to a rough character like me -- that's what makes me so fond of them.

๑๔๐๒. มีความรู้แปลก ๆ เกิดขึ้นอีก

มีแปลกอยู่ตอนหนึ่งที่ผมพักอยู่ถ้ำนั้น

นอกจากจิตได้รับความสงบตามความมุ่งหมายแล้ว ยังมีความรู้แปลก ๆ เกี่ยวกับพวกรุกขเทพ และคนตาย ได้อีก

บางคืน มีรุกขเทพเข้ามาหา (ตอนนี้ขอเรียนเพียงเท่านี้ -- ผู้เขียน: ท่านหลวงตาฯ)

และเวลาคนตายในบ้านต้องทราบจนได้ ไม่ทราบว่ามีอะไรมาบอก

แต่ทราบขึ้นภายในใจเอง

และ แน่ทุกครั้งเสียด้วย

ถ้าจะว่าความรู้โกหก ก็ไม่กล้าตำหนิ.

1402. OTHER STRANGE EXPERIENCES

"I had other strange experiences while living in that cave.

Besides realizing my goal to attain deep meditative calm, I also developed several unusual kinds of psychic awareness.

For example, terrestrial *devas* came some nights to visit and converse with me.

Even stranger still, when someone in the local village died I always knew about it immediately, though I'm not sure where this knowledge came from.

It simply arose spontaneously in my heart.

And it was invariably correct -- never did I find reason to doubt it.

๑๔๐๓. ถ้ำห่างจากหมู่บ้านร่วมสองร้อยเส้น

เราพักอยู่ในถ้ำนั้น ก็อยู่ห่างไกลจากหมู่บ้านตั้งหลายกิโลเมตร ทางร่วมสองร้อยเส้น เขายังมานิมนต์ไปมาติกาบังสุกุลคนตายจนได้ ซึ่งเป็นการลำบากแก่เรามาก

พอคนในบ้านตาย ต้องทราบแล้วว่า พรุ่งนี้ต้องเดินบุกป่าฝ่าดงไปป่าช้าอีกแล้ว.

1403. LOCATING FIVE MILES FROM VILLAGE

"My cave was located about five miles from the village, yet those people still insisted on coming to request my help in performing the funeral rites, which was very troublesome for me.

As soon as someone died in the village I was aware of it, knowing straightaway that the next day I'd have to make another long trek to the village cemetery.

๑๔๐๔. จำต้องไปเพราะความเห็นใจและสงสาร

และเขาก็มารบกวนจริง ๆ ด้วย

บอกเขา เขาก็ไม่ฟัง

โดยให้เหตุผลว่า พระหายาก จึงต้องมารบกวนท่าน

นึกว่าโปรดสัตว์เอาบุญเถิด ดังนี้

เราก็จำต้องไปเพราะความเห็นใจและสงสาร

ถ้าเวลาอดอาหาร ซึ่งเป็นเวลาที่ต้องเร่งความเพียรอย่างยิ่ง ไม่อยากให้เรื่องใด ๆ มากวนใจ แต่ก็ต้องมีจนได้.

1404. SYMPATHIZING AND FEELING SORRY FOR THEM

"And sure enough, the villagers came once again to bother me.

Nothing I said could dissuade them.

They told me that monks were scarce in the area, so they had no other choice but to disturb me.

They belived that the deceased would benefit if a monk performed the funeral.

I sympathized and felt sorry for them, so I had to go.

During periods of fasting, which I found conducive to intensive meditation, I didn't want anything to interfere with my practice; but something usually did come up.

๑๔๐๕. เสือไม่สนใจกับเราเลย !

เธอว่าพักอยู่ที่ถ้ำนั้นได้กำลังใจดีมาก โดยอาศัยเสือคู่มิตรตัวนั้นช่วยพยุงจิตให้เสมอมา

ซึ่งเว้นเพียงคืนหนึ่ง หรือสองคืน มันก็ขึ้นหรือลงมาเพื่อเที่ยวหากิน ตามประสาสัตว์ที่มีปากมีท้อง

โดยไม่สนใจกับเราเลย ทั้ง ๆ ที่มันเดินผ่านหลังเราไปมาทุกครั้งที่ออกหากิน

เพราะทางออกมีเพียงเท่านั้น ไม่ทราบจะให้มันไปที่ไหน.

1405. NEVER SHOWING INTEREST IN ME!

"While living in that cave I always relied on my friend the tiger to give my meditation practice a timely boost.

Every other night it ventured down in search of food, as all hungry animals do.

But it never showed any interest in me, even though it walked right past me on its way out.

There was only one way down so it had to go that way."

๑๔๐๖. นิสัยแปลกของพระองค์นี้

นิสัยเธอองค์นี้แปลกอยู่บ้าง ที่เวลากลางคืนดึก ๆ ก็ออกจากถ้ำไปเที่ยวนั่งภาวนาอยู่ตามหินดานบนภูเขา

อย่างไม่สนใจกับสัตว์ เสือ อะไรเลย

และชอบเที่ยวไปองค์เดียวเป็นนิสัย

ที่เขียนเรื่องเธอองค์นี้แทรกลงบ้าง ก็โดยเห็นว่าพอเป็นคติอยู่บ้างเป็นบางตอน

ที่เป็นคนเอาจริงเอาจังจนเห็นข้อเท็จจริงจากใจดวงพยศ และสามารถดัดกันลงได้

สิ่งที่เคยเห็นว่าเป็นภัย ก็กลับถือมาเป็นมิตรในความเพียรได้

เช่น เสือ เป็นต้น ซึ่งเป็นสัตว์ที่ไม่น่าไว้ใจได้เลยยังยึดเอามาเป็นเครื่องปลุกใจทางความเพียรได้จนเห็นผลประจักษ์ใจ.

1406. RATHER UNUSUAL HABIT OF THE MONK

This monk had the rather unusual habit of leaving his cave late at night to go sit in meditation on stone outcrops high up in the mountains.

He appeared wholly unfazed by the danger from wild animals.

By temperament, he preferred to wander alone through the wilds.

I have included his story here because it teaches some valuable lessons.

He practiced with unwavering purpose until he managed to expose the truth of his unruly mind, thus disciplining it and bringing in under his control.

Things once viewed as threats, like tigers, became friends instead, assisting his practice.

He managed to make use of a wild tiger -- a most unpredictable creature -- to inspire him in his meditation practice, thus achieving remarkable results.

๑๔๐๗. พักอยู่ที่วัดหนองผือด้วยความผาสุก

ท่านอาจารย์มั่นพักอยู่ที่วัดหนองผือด้วยความผาสุก พระธุดงค์ที่ไปอาศัยร่มเงาท่านก็ปรากฏว่าได้กำลังจิตใจกันมาก

แม้จะมีจำนวน ๒๐-๓๐ องค์ ในพรรษา

ต่างก็ตั้งใจปฏิบัติต่อหน้าที่ของตน ๆ

ไม่มีเรื่องราวที่น่าให้ท่านหนักใจ

มีความสามัคคี กลมกลืนกันดีมาก ราวกับอวัยวะอันเดียวกัน.

1407. AT BAN NONG PHEU MONASTERY

Once Ajaan Mun had settled in the monastery at Ban Nong Pheu, he was contented to encourage the community of *dhutanga* monks practicing under his tutelage.

As many as twenty to thirty of them joined him there during retreat periods.

Despite the increasing numbers, however, conflicts, that might have caused him concern, seldom arose.

Each monk was determined to focus diligently on his own practice.

An harmonious sense of fraternity existed among the monks who all lived together in unity of purpose.

๑๔๐๘. กิจวัตรในตอนเช้า

ตอนออกบิณฑบาต รู้สึกน่าดูมาก เดินกันเป็นแถวยาวเหยียดไปตลอดสายทาง

ชาวบ้านจัดที่นั่งเป็นม้ายาวไว้สำหรับพระสงฆ์ท่านนั่งอนุโมทนาทานหลังจากใส่บาตรเสร็จแล้ว

ท่านฉันรวมที่โรงฉันแห่งเดียวกัน โดยนั่งเรียงแถวกันตามลำดับพรรษา

เมื่อเสร็จแล้วต่างองค์ต่างล้างและเช็ดบาตร ใส่ถลกนำไปเก็บไว้เรียบร้อย.

1408. MONK'S MORNING DUTIES

Peacefully walking together to the village for alms each morning -- they were an impressive sight.

A long bench had been constructed in the village where the monks sat to chant a blessing after receiving offerings of food.

Later, back in the monastery, they ate together in silence, seated in rows according to seniority.

Once they finished eating, each monk washed his own bowl, dried it thoroughly, replaced its cloth covering, and put it neatly away.

๑๔๐๙. ปฏิบัติภาวนาและงานส่วนรวมตอนบ่าย

แล้วต่างองค์เข้าหาทางจงกรมในป่ากว้าง ๆ ติดกับวัด ทำความเพียร เดินจงกรม นั่งสมาธิ ตามอัธยาศัย

จวนบ่าย ๔ โมงเย็น ถึงเวลาปัดกวาดลานวัด ต่างก็ทยอยกันออกมาจากที่ทำความเพียรของตน ๆ พร้อมกันปัดกวาดลานวัด

เสร็จแล้วขนน้ำขึ้นใส่ตุ่มใส่ไห น้ำฉัน น้ำล้างเท้าล้างบาตร

และ สรงน้ำ หลังจากนั้นต่างก็เข้าหาทางจงกรมทำความเพียรตามเคย.

1409. MEDITATION PRACTICE AND AFTERNOON CHORES

When their morning duties were conpleted, they separated, each monk walking into the extensive forest surrounding the monastery to find a secluded meditation track where he concentrated on his meditation -- walking or sitting, as he preferred.

Remaining in the forest until the afternoon chores began at four p.m., they then returned from their meditation sites to help each other sweep the monastery grounds clean.

Once they finished sweeping, they worked together to carry water from the well to fill the various water barrels -- water for drinking, water for washing feet, or water for washing their alms bowls.

A quick bath at the well was followed by a resumption of meditation.

๑๔๑๐. ปกติ ๗ วันท่านจัดให้มีประชุมครั้งหนึ่ง

ถ้าไม่มีการประชุมอบรม ก็ทำความเพียรต่อไปตามอัธยาศัย จนกว่าจะถึงเวลาพักผ่อน

ปกติ ๗ วัน ท่านจัดให้มีการประชุมครั้งหนึ่ง แต่ผู้ประสงค์จะไปศึกษาธรรมเป็นพิเศษกับท่านก็ได้ โดยไม่ต้องรอจนถึงวันประชุม

หรือ ผู้มีความขัดข้อง จะเรียนถามปัญหาธรรมกับท่านก็ได้ ตามโอกาสที่ท่านว่าง เช่น ตอนหลังจังหัน ตอนบ่าย ๆ ตอนราว ๕ โมง และตอน ๒ ทุ่มกลางคืน.

1410. GENERAL MEETING ONCE EVERY SEVEN DAYS

On nights when no meeting had been called, they continued to practice as usual until it was time to retire.

Normally, Ajaan Mun called a general meeting once every seven days, though any monk, who wished personal advice, could see him on any day.

Monks wanting to ask questions about their practice were advised to approach Ajaan Mun at a time during the day when he was free -- usually just after the morning meal, in the early afternoon, at five in the afternoon, or at eight o'clock at night.

๑๔๑๑. รู้สึกน่าฟังมาก

เวลาท่านสนทนา หรือแก้ปัญหาธรรมกัน ตอนกลางคืนเงียบ ๆ รู้สึกน่าฟังมาก

เพราะมีปัญหาแปลก ๆ จากบรรดาศิษย์ซึ่งมาจากที่ต่าง ๆ ที่ตนพักบำเพ็ญ

เป็นปัญหาเกี่ยวกับธรรมภายในบ้าง

เกี่ยวกับสิ่งภายนอก เช่น พวกกายทิพย์ บ้าง

ฟังแล้วทำให้เพลิดเพลินอยู่ภายใน ไม่อยากให้จบสิ้นลงง่าย ๆ

ทั้งเป็นคติ ทั้งเป็นอุบายแก้ใจ ในขณะนั้น

เพราะผู้มาศึกษากับท่าน มีภูมิธรรมทางภายในเหลื่อมล้ำต่ำสูงต่างกันเป็นราย ๆ ไป

และมีความรู้แปลก ๆ ตามจริตนิสัย มาเล่าถวายท่าน

จึงทำให้เกิดความรื่นเริงใจไปกับปัญหาธรรมนั้น ๆ ไม่มีสิ้นสุด.

1411. A VERY PLEASANT EXPERIENCE

Hearing Ajaan Mun discuss Dhamma and answer questions in the quiet hours of the evening was a very pleasant experience.

Then, many unusual questions were asked by disciples who came from various locations in the surrounding area to seek his advice.

Some of these questions dealt with internal matters that arose in the course of a monk's meditation.

Others dealt with external phenomena, such as *devas*.

The monks who arrived to discuss their practice with him had varying skills and abilities in meditation.

Some had unusual meditative experiences to relate.

We listened eagerly, so mesmerized by his replies that none of us wanted the sessons to end.

Each time we learned valuable lessons that led to practical methods for improving our meditation and thus gave us great satisfaction.

๑๔๑๒. เล่านิทานที่เป็นคติและเรื่องของท่าน

เวลามีโอกาส ท่านก็เล่านิทานที่เป็นคติให้ฟังบ้าง

เล่าเรื่องความเป็นมาของท่านในชาติปัจจุบัน แต่สมัยเป็นฆราวาส จนได้บวชเป็นเณร เป็นพระ ให้ฟังบ้าง

บางเรื่องก็น่าขบขัน น่าหัวเราะ บางเรื่องก็น่าสงสารท่าน และน่าอัศจรรย์เรื่องของท่าน ซึ่งมีมากมายหลายเรื่อง.

1412. RECOUNTING STORIES ABOUT HIS PAST

On timely occasions, Ajaan Mun recounted edifying stories about his past.

He told us about his early years in lay life: how he ordained, first as a novice, then as a monk.

Some of these stories were so funny they made us laugh; some made us pity him for what he had gone through; and some, the ones about his attainments, were just incredibly amazing.

๑๔๑๓. การอยู่กับครูบาอาจารย์นาน ๆ

ฉะนั้น การอยู่กับครูบาอาจารย์นาน ๆ จึงทำให้จริตนิสัยของผู้ไปศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางดี

ตามท่านวันละเล็กละน้อย ทั้งภายนอกภายในจนกลมกลืนกับนิสัยท่านตามควรแก่ฐานะของตน

ทั้งมีความปลอดภัยมาก มีทางเจริญมากกว่าทางเสื่อมเสีย.

1413. LIVING COTINUOUSLY WITH TEACHER LONG TIME

Living continuously with a good teacher for a long time had many distinct advantages.

Following his example, his disciples gradually altered their basic attitudes and ways of behavior, adjusting their outer conduct and augmenting their inner skills little by little to match his, until eventually their characters naturally harmonized with his as much as possible.

The secure environment he offered to his disciples meant that their practice was unlikely to go astray.

๑๔๑๔. ธรรมค่อยซึมซาบเข้าสู่ใจ

ธรรมค่อยซึมซาบเข้าสู่ใจโดยลำดับ เพราะการเห็น การได้ยินได้ฟัง อยู่เสมอ

ความสำรวมระวัง อันเป็นทางส่งเสริมสติปัญญาให้มีกำลัง ก็มากกว่าปกติ

เพราะความเกรงกลัวท่านเป็นสาเหตุไม่ให้นอนใจ ต้องระวังกายระวังใจอยู่รอบด้าน

แม้เช่นนั้นท่านยังจับเอาไปเทศน์ให้เราและหมู่คณะฟังจนได้

ซึ่งบางเรื่องน่าอับอายหมู่คณะ แต่ก็ยอมทนเอา เพราะเราโง่ ไม่รอบคอบต่อเรื่องของตัว.

1414. DHAMMA PENETRATING DEEP INTO HEART

Constant exposure to his inspirational teaching gradually allowed the essence of Dhamma to penetrate deep into their hearts.

His intimidating presence promoted the kind of vigilant self-control that reinforces mindfulness and wisdom.

Fear prevented his disciples from becoming complacent by forcing them to be extremely circumspect in their behavior and their thoughts.

Even then, despite their best intentions, he could still catch them napping, and then expose their shortcomings for everyone else to hear.

It was extremely embarrassing to have one's personal failings exposed like this; but a monk had to accept the consequences of failing to be properly circumspect.

๑๔๑๕. เย็นกายเย็นใจอย่างบอกไม่ถูก

เวลาอยู่กับท่าน มีความเย็นกายเย็นใจ เจือด้วยความปีติ อย่างบอกไม่ถูก

แต่ถ้า ใจ ไม่เป็นธรรม ก็ให้ผลตรงข้าม คือเกิดความรุ่มร้อนไปทุกอิริยาบถ เพราะความคิดผิดของตัว

ในความรู้สึกของตนเป็นอย่างนี้ สำหรับท่านผู้อื่นก็ไม่อาจทราบได้ เรามันเป็นคนหยาบ ต้องอาศัยท่านคอยสับคอยเขกให้อยู่เสมอ

จึงพอมีลมหายใจสืบต่อกันไปได้ กิเลสตัณหาไม่แย่งเอาไปกินเสียหมด.

1415. INDESCRIBABLE SENSE OF JOIN

We all experienced an indescribable sense of join, living and practicing with Ajaan Mun.

But if we held unreasonable opinions, our delight could easily turn to frustration, for those wrong views became a constant hindrance.

I cannot speak for others, but I've always had a rather rough disposition, so I relied on Ajaan Mun to pound me into shape.

In that way, I managed to find some breathing room when the *kilesas* began to suffocate me.

๑๔๑๖. เล่าเรื่องจิตท่านในเวลาบำเพ็ญ

ยิ่งเวลาท่านเล่าเรื่อง จิตท่าน ในเวลาบำเพ็ญ ให้ฟังเป็นระยะ ๆ ก็ยิ่งเพิ่มกำลังใจมากขึ้น ราวกับจะเหาะเหินเดินเมฆบนอากาศได้

ปรากฏว่า กายเบา ใจเบา ยิ่งกว่าสำลี

แต่ เวลาไปทำความเพียรเข้าจริง ๆ ให้สมกับใจที่จะเหาะลอยอยู่ขณะนั้น แต่กลับกลายเป็นเหมือนลากภูเขาทั้งลูก ทั้งหนัก ทั้งฝืด

ซึ่งน่าโมโห แทบมุดดินลงได้อยู่ใต้พิภพ ไม่อยากให้ใครเห็นหน้าเลย พอดีกับจิตที่หยาบคายร้ายเลวเอาเสียจริง ๆ ไม่ยอมฟังอะไรกับใครเอาง่าย ๆ.

1416. WHEN RECOUNTING VARIOUS STAGES HIS OWN PRACTICE

Hearing him recount the various stages of his own practice, my spirit was so energized I felt I could float up and walk on the clouds.

While listening to him, my whole being felt light as a wisp of cotton.

But later, when I tried to duplicate this buoyancy on my own in meditation, I felt as though I was laboring under the weight of a mountain.

I met nothing but heavy resistance.

I became so frustrated with myself I wanted to burry my head in the ground to hide my shame -- a fitting humilitation for such a vulgar character who was loath he accept advice.

๑๔๑๗. ใจเรานั้นฝึกยากต้องเอาจริงกับมัน

นี้เขียนตามความหยาบความหนาของตัว ให้ท่านได้อ่านบ้าง เพื่อทราบความจมดิ่งของใจที่ถูกบรรจุเครื่องทำลายและกดถ่วงไว้อย่างอัดแน่น ว่าเป็นจิตที่แสนจะฉุดลากและฝึกทรมานยาก

ถ้าไม่เอาจริง ๆ กับมัน

ต้องนับวันจะพาเจ้าของจมดิ่งลงสู่ความต่ำทรามได้อย่างไม่เลือกกาล สถานที่ และเพศ วัย เลย.

1417. EFFORT MUST BE USED TO DISCIPLINE THE HEART

I have mentioned my own coarse, callous nature here to let the reader know just how low the heart can sink when loaded down with destructive influences, and how hard it can be to pull it back up again and discipline it in the proper way.

If we do not make a supreme effort now, eventually this tendency will plunge us into the depths of disaster, regardless of who we are or where we live.

Effort must be used to discipline the heart.

๑๔๑๘. เป็นผู้หนึ่งในบรรดาปัจฉิมสาวก

ท่านผู้พยายามฝึกจิต ดวงแสนพยศมาประจำกำเนิดภพชาติ ให้หายพยศ ดำรงตนอยู่โดยอิสระเสียได้ จึงเป็นบุคคลที่น่ากราบไหว้บูชาอย่างยิ่ง

ดังพระพุทธเจ้า และพระสาวก เป็นตัวอย่าง

สมัยปัจจุบัน พูดตามความสนิทใจของผู้เขียน ก็คือพระอาจารย์มั่น ที่พวกเรากำลังอ่านประวัติท่านอยู่เวลานี้ ที่เป็นผู้หนึ่งในบรรดาปัจฉิมสาวกของพระพุทธองค์.

1418. ONE OF PRESENT-DAY ARAHANT DISCIPLES

Any person who succeeds in subduing the unruly nature that has burdened his heart from time immemorial and who is thus living in total freedom -- that person deserves the highest respect.

The Lord Buddha and his Arahant disciples are shining examples of this achievement.

Likewise, I am absolutely convinced that Ajaan Mun was one of the Lord Buddha's present-day Arahant disciples.

๑๔๑๙. อาจหาญชาญชัยทางข้อวัตรปฏิบัติ

ท่านเป็นผู้อาจหาญชาญชัยทางข้อวัตรปฏิบัติเครื่องดำเนิน ไม่ยอมลดหย่อนผ่อนคลายไปตามอำนาจฝ่ายต่ำตลอดมา

แม้ก้าวเข้าวัยชรา ควรจะอยู่สบายตามวิบากขันธ์ ไม่ต้องขวนขวายกับกิจการภายใน คือ สมณธรรมทางสมาธิภาวนา แต่ การเดินจงกรมภาวนาตามเวลาที่เคยทำมานั้น พระหนุ่ม ๆ ยังสู้ไม่ได้

และ กิจภายนอก เกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนบรรดาศิษย์ ท่านก็อนุเคราะห์ด้วยจิตเมตตาเสมอมา ไม่เคยทอดอาลัย.

1419. COURAGEOUS AND MASTERFUL THE WAY LIVING HIS LIFE

He was courageous and masterful in the way he lived his life, and was never in danger of succumbing to the power of the *kilesas*.

Even in old age, when he could be expected to rest and take it easy, no longer needing to exert himself in meditation practice, he still did as much walking meditation as he always had -- so much so that the younger monks could hardly keep up with him.

Fulfilling his teaching obligations with great compassion, he never lost hope in his students.

๑๔๒๐. เทศน์ไปตามนิสัยที่เคยเด็ดเดี่ยว

การเทศน์อบรม โดยมากท่านมักเทศน์ไปตามนิสัยที่เคยเด็ดเดี่ยวมาแล้ว ไม่ค่อยทิ้งลวดลายของนักต่อสู้ตลอดมา

คือ เทศน์เป็นเชิงปลุกใจผู้ฟังให้มีความอาจหาญร่าเริงในปฏิปทาเพื่อแดนพ้นทุกข์

เป็นส่วนมากกว่าจะเทศน์ อนุโลม

อันเป็นการกล่อมใจของคนที่มีนิสัยอ่อนแอประจำสันดานอยู่แล้ว ให้เคลิ้มหลับไปในขณะที่ฟัง และวาระต่อไป.

1420. EXHORTATIONS REFLECTING RESOLUTE CHARACTER

His exhortations reflected his resolute character, and he invariably preferred the rhetoric of warrior.

He delivered his talks forcefully, aiming to arouse in his disciples the strength and courage needed to completely transcend *dukkha*.

He rarely compromised or made allowances for their shortcomings.

He did not want to lull to sleep those very monks who already had a deplorable tendency to show weakness in their practice.

๑๔๒๑. ฟื้นฟูธุดงควัตร ๑๓ ข้อขึ้นมาปฏิบัติอย่างจริงจัง

พระอาจารย์มั่นท่านเป็นผู้เทิดทูนศาสนธรรมไว้ได้ทั้งทางปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธธรรม เต็มภาคภูมิ

ที่สมัยสาวก หายาก

เฉพาะอย่างยิ่ง ธุดงควัตร ๑๓ ข้อ ที่แทบจะขาดความสนใจในวงพุทธบริษัทอยู่เสมอมา

ไม่ค่อยมีผู้ฟื้นฟูขึ้นมาปฏิบัติกันให้เป็นเนื้อเป็นหนังบ้าง เหมือนธรรมอื่น ๆ

ที่ ธุดงค์ เหล่านี้ ปรากฏเด่นในสายตา และเกิดความสนใจปฏิบัติกันในวงพระธุดงค์ทั้งหลาย สมัยปัจจุบันก็เพราะ ท่านอาจารย์เสาร์ และท่านอาจารย์มั่น เป็นผู้พาดำเนินอย่างเอาจริงเอาจังตลอดมาในภาคอิสาน.

1421. PLACING SPECIAL EMPHASIS ON THIRTEEN *DHUTANGA* OBSERVANCES

Ajaan Mun had utmost respect for all aspects of the Buddhasasanaa, from the theory and practice of Dhamma to its inner realization.

And this in an age when genuine disciples of the Buddha are hard to find.

He placed special emphasis on the thirteen *dhutanga* observances, which Buddhists everywhere had long since lost interest in.

No one thought to restore them to the prominent position they deserve.

The fact that they have now become such a significant part of a *dhutanga* monk's practice is a direct consequence of the ernest efforts that Ajaan Sao and Ajaan Mun made to revive their use in Thailand's Northeast region.

๑๔๒๒. ปฏิบัติทั้ง ๑๓ ข้อ ตามสถานที่และโอกาส

ธุดงค์ทั้ง ๑๓ ข้อ นี้ ท่านอาจารย์ทั้งสอง เคยปฏิบัติมาแทบทุกข้อ ตามสถานที่และโอกาส เป็นแต่เพียงไม่ได้ปฏิบัติเป็นประจำเหมือนธุดงค์ข้อที่ระบุไว้ในประวัติท่านซึ่งเขียนผ่านมาแล้ว เท่านั้น

คือ ป่าช้า ท่านก็เคยอยู่มาจนจำเจ อัพโภกาศ ท่านก็เคยอยู่มา โคนไม้ ท่านก็เคยอยู่มาจนเคยชิน

ที่ได้เห็นพระธุดงค์ทางภาคอิสานซึ่งเป็นสายของท่านอาจารย์ทั้งสอง ปฏิบัติกันมา ก็ล้วนดำเนินตามที่ท่านพาดำเนินให้เห็นร่องรอยมาแล้วทั้งนั้น.

1422. OBSERVING ALL THIRTEEN ASCETIC PRACTICES

Both Ajaan Sao and Ajaan Mun observed all thirteen of these ascetic practices at one time or another in their lives, although only the ones I've mentioned earlier were practiced on a daily basis.

Other *dhutanga* observances, like staying in a cemetery or living out in the open at the foot of a tree, were practiced so often that these two *ajaans* became thoroughly familiar with them.

Dhutanga monks in the Northeast today are descendants following directly in their footsteps.

๑๔๒๓. เป็นเครื่องมือปิดช่องทางออกแห่งกิเลส

ท่านอาจารย์เสาร์ ท่านอาจารย์มั่น ท่านฉลาดแหลมคมมาก รู้ความสำคัญของธุดงค์ทั้ง ๑๓ ข้อ

ว่า เป็นเครื่องมือปิดช่องทางออกแห่งกิเลสของพระธุดงค์ได้ดีมาก

เพราะ ถ้าไม่มีธุดงค์เหล่านี้ช่วยปิดช่องไว้บ้าง กิเลสของพระธุดงค์ ที่สักแต่ชื่อ ก็รู้สึกจะเพ่นพ่านเอามาก และอาจจะทำความรำคาญแก่ประสาทของผู้อื่นพอดู

แต่ พระธุดงค์ที่มีธรรมเหล่านี้ช่วยบ้าง ก็พอทำให้เบาใจแก่ตัวเองและผู้อื่นจะทนดูได้ ไม่แสลงตาแสลงใจจนเกินไป.

1423. EFFECTIVE MEANS CLOSING OUTLETS OF *KILESAS* FLOW

Ajaan Sao and Ajaan Mun were keenly aware of the practical value the *dhutanga* observances had for practicing monks.

They clearly understood that each of these thirteen practices was an extremely effective means of closing off the outlets through which *kilesas* of *dhutanga* monks tend to flow.

Without the restraining influence of ascetic practices to stem the flow from those outlets, *dhutanga* monks are 'ascetic' in name only, their *kilesas* being free to roam at will, causing considerable annoyance to everyone.

With the help of the *dhutangas*, monks can rest assured that their conduct will not be offensive to others.

๑๔๒๔. เป็นธรรมกระซิบใจไม่ให้เผลอตัว

ธุดงค์แต่ละข้อ รู้สึกเป็นธรรมกระซิบใจได้ดี ไม่เผลอตัวไปมาก และไม่เผลอตัว พอจิตคิดไปในทางผิด ซึ่งเป็นข้าศึกกับธุดงค์ข้อใด ใจกลับรู้สึกได้ในธุดงค์ข้อนั้นทันที

แล้วทำความระวัง และแก้ไขตนต่อไป

ธุดงค์ เป็นธรรมละเอียดลออมาก และมีความหมายอย่างเต็มตัวทุกข้อไป

ทั้งสามารถแก้กิเลสในหัวใจของสัตว์ได้โดยสิ้นเชิงด้วยธุดงค์ข้อนั้น ๆ อย่างไม่มีปัญหา ขอแต่ผู้ปฏิบัติคิดให้ถึงความจริงของธุดงค์ข้อนั้น ๆ แล้วนำมาปฏิบัติต่อตนเองด้วยดีเท่านั้น.

1424. VIRTUOUS QUALITY REMIDING NOT CARELESS

Each *dhutanga* practice promotes a virtuous quality, while its observance reminds a *dhutanga* monk not to be careless by thinking in ways that contradict the very virtue he is trying to develop.

On guard, he immediately becomes conscious of any lapses in judgement, which in turn fosters mindfulness to catch such oversights in the future.

Considered in its entirely, *dhutanga* ascerticism is broad in scope, each separate practice having a very distinct purpose.

Provided a monk understands the true purpose of each *dhutanga* he undertakes and then observes them properly, they are easily capable of totally eliminating his *kilesas*.

๑๔๒๕. ไม่มีกิเลสตัวใดเหนืออำนาจธุดงค์ไปได้

จะเห็นว่า กิเลสทุกประเภทอยู่ในข่ายของธุดงค์เหล่านั้น จะเป็นธรรมปราบปรามให้สิ้นซากไปทั้งสิ้น ไม่มีกิเลสตัวใดจะเหนืออำนาจธุดงค์ไปได้

เท่าที่กิเลสไม่ค่อยกลัวเรานัก ก็เพราะเรากลัวธุดงค์จะทำความลำบากให้แก่ตนที่ปฏิบัติตาม

ส่วนกิเลสจะทำความลำบากแก่เราเพียงไรเมื่อไม่มีธุดงคธรรมเป็นเครื่องปราบปราม นั้น รู้สึกจะเป็นช่องโหว่ของตน จึงเป็นช่องทางให้เผลอตัวไปตำหนิธุดงค์ว่า ปฏิบัติยากเสียบ้าง หรือบางหัวใจอาจคิดไปว่าธุดงค์ล้าสมัยเสียบ้าง ก็ไม่อาจทราบได้.

1425. NO *KILESA* BEYOND REACH OF *DHUTANGA* OBSERVANCES

They are powerful enough to deal a decisive blow to every type of *kilesa* -- no *kilesa* is beyond their reach.

As long as we dread the hardships involved in observing ascetic practices, then the *kilesas* have little fear of us.

The hardships that the *kilesas* cause us, when there are no ascetic practices to suppress them, are somehow forgotten, opening the way for us to accuse these practices of being too difficult -- or even obsolete.

๑๔๒๖. กิเลสได้รับความนิยมนับถืออยู่อย่างลึกลับ

ในขณะที่ความคิดกลับเป็นข้าศึกแก่ตน กิเลสจึงได้รับความนิยมนับถืออยู่อย่างลึกลับโดยผู้ชมเชย ก็ไม่อาจทราบได้

แต่ผลของมันที่เกิดจากการส่งเสริมชมเชย ผลิตออกมาให้โลกได้รับเสวยนั้น เป็นสิ่งเปิดเผยอยู่ตลอดเวลา แทบพูดได้ว่าเป็น อกาลิโก.

1426. *KILESAS* BEING SECRETLY HELD IN HIGH REGARD

When our own thoughts become our enemies, the *kilesas* are secretly held in hight regard; but in our rush to admire them we fail to realize this.

The harmful effects of this supportive admiration are plain, and plainly infinite in scope.

๑๔๒๗. การปฏิบัติตามธุดงค์เป็นความสง่างามน่าดู

การปฏิบัติตามธุดงค์ ไม่ว่าข้อใด ย่อมเป็นความสง่างามน่าดู

ทั้งเป็นผู้เลี้ยงง่าย

กินง่าย นอนง่าย

เครื่องใช้สอยของผู้มีธุดงค์อยู่ในใจบ้าง ย่อมถือเป็นความสบายไปตลอดสาย

เป็นผู้เบากาย เบาใจ ไม่พะรุงพะรัง ทั้งทางอารมณ์และเครื่องเป็นอยู่ต่าง ๆ.

1427. PRACTICING *DHUTANGA* PRESENTS PLEASING, DIGNIFIED APPEARANCE

The monk who truly practices any one or more of the *dhutangas* inevitably presents a pleasing, dignified appearance.

His basic needs are easily taken care of.

What he eats and where he sleeps are never a problem for him.

He is always contented with the simple belongings he possesses.

Unencombered by emotional attachments and material possessions, he feels mentally and physically buoyant.

๑๔๒๘. ธุดงค์เป็นธรรมแก้กิเลส

ธุดงค์เหล่านี้ แม้ฆราวาสจะเลือกนำไปใช้บ้างบางข้อเพื่อประโยชน์แก่ตน ก็ย่อมได้เช่นเดียวกับพระ เพราะ กิเลสของฆราวาสกับกิเลสของพระ มันเป็นประเภทเดียวกัน

ธุดงค์เป็นธรรมแก้กิเลส จึงควรนำไปปฏิบัติเพื่อแก้กิเลสได้เช่นเดียวกัน ตามฐานะและเพศของตนจะอำนวย

ธุดงค์เป็นคุณธรรมที่สูงอย่างลึกลับ ยากที่เราจะทราบได้ ตามความจริงของธุดงค์แต่ละข้อ.

1428. *DHUTANGA* PRACTICES DESIGNED TO COUNTERACT *KILESAS*

Every lay people can benefit from undertaking some of the *dhutanga* practices, just as the monks do, since both monks and lay people are burdened with the same kind of *kilesas*.

The dhutanga practices are, after all, desig ned to counteract the *kilesas*, so people from all walks of life should try their best to make use of them for this purpose.

The *dhutangas* comprise qualities of Dhamma so supremely profound that it is difficult to fully comprehend their true magnitude.

๑๔๒๙. ธุดงค์เป็นธรรมที่ละเอียดสุขุมมาก

ผู้เขียนเอง (ท่านหลวงตาฯ) ก็ตะเกียกตะกายเขียนไปแบบป่า ๆ ตามนิสัยอย่างนั้นแล ไม่ได้มีความรู้ความเข้าใจในธุดงค์เท่าที่ควรอะไรเลย แต่หัวใจมีก็เขียนสุ่ม ๆ ไปอย่างนั้นเอง

จึงขออภัย

ด้วยคุณสมบัติของธุดงค์ทั้งหลาย ไม่อาจพรรณนาให้จบสิ้นลงได้ เพราะเป็นธรรมที่ละเอียดสุขุมมาก

ทั้งสามารถทำให้ผู้รักใคร่ใฝ่ใจปฏิบัติในธุดงค์ สำเร็จได้ในคุณธรรม ตั้งแต่ขั้นต่ำถึงขั้นอริยชน

ไม่นอกไปจากธุดงค์เหล่านี้เลย.

1429. *DHUTANGAS* BEING SO PROFOUNDLY SUBTLE

I myself do not have as comprehensive a knowledge and understanding all the *dhutanga* practices as I should, but in my own unsophisticated way I have tried my best to do justice to them.

I hope you will forgive my shortcomings in this regard.

In truth, the *dhutangas* are so profoundly subtle it would be virtually impossible to fully elaborate on all their outstanding qualities.

They have the capacity to take someone, who is truly devoted to their practice, from the basic levels of Dhamma all the way to the highest *ariya* levels.

In fact, no Dhamma attainment is beyond the scope of the *dhutangas*.

๑๔๓๐. ท่านพาดำเนินมาตลอดสายจนถึงวาระสุดท้าย

ท่านอาจารย์มั่นเป็นอาจารย์ผู้นำบรรดาศิษย์พาดำเนินมาตลอดสาย จนถึงวาระสุดท้าย

หมดกำลังแล้วจึงปล่อยวางพร้อมกับสังขารที่ติดแนบกับองค์ท่าน

ฉะนั้น ธุดงควัตร จึงเป็นธรรมจำเป็นสำหรับผู้มุ่งชำระกิเลสทุกประเภทภายในใจ ให้สิ้นไป จะทอดธุระว่าธุดงค์ไม่ใช่ธรรมจำเป็นเสียมิได้.

1430. OBSERVING *DHUTANGAS* UNTIL LAST DAYS OF HIS LIFE

As a teacher, Ajaan Mun always led his disciples in observing these ascetic practices, right until the last days of his life.

Only when his strength was completely exhausted did he let go of them, along with his physical body.

Clearly the *dhutangas* are essential practices for those intending to purify their hearts of all vestiges of the *kilesas* -- this truth is undeniable.

๑๔๓๑. ไม่ขออธิบายคุณสมบัติของธุดงค์แต่ละข้อ

แต่จะไม่ขออธิบายคุณสมบัติของธุดงค์แต่ละข้อ ว่ามีคุณค่าและความจำเป็นแก่เราอย่างไรบ้าง

กรุณาท่านผู้สนใจ พิจารณาตีแผ่เอาเอง

อาจได้ความละเอียด และเกิดประโยชน์แก่ตัวท่านเอง มากกว่าผู้อื่นอธิบายให้ฟังเสียอีก.

หมายเหตุ : ท่านหลวงตาฯ ได้เขียนถึงธุดงค์แต่ละข้อโดยละเอียด ใน "ปฏิปทาพระธุดงคกรรมฐานสายพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต" ถ้ามีโอกาส ผมจะนำเสนอต่อไป /ปฐม.

1431. REFRAIN GIVING DETAILED EXPLANATION

I shall refrain from giving a detailed explanation here of each ascetic observance with its distinctive merits and importance.

Anyone interested in looking into them can uncover these attributes for themselves.

You may discover a degree of subtlety that proves to be more beneficial to you than simply reading someone else's explanation.

๑๔๓๒. ไม่ควรมองข้ามธุดงค์ไป

ผู้เขียน (ท่านหลวงตาฯ) เคยพิจารณา และเห็นผลมาบ้าง ตามประสา นับแต่เริ่มออกปฏิบัติ จนทุกวันนี้ เท่าที่สามารถ

เพราะเห็นว่า เป็นธรรมจำเป็นประจำตัวตลอดมา และตลอดไป

ท่านผู้มุ่งต่อความสิ้นกิเลส ทั้งประเภทที่หยาบโลน และประเภทที่ละเอียดสุด จึงไม่ควรมองข้ามธุดงค์ไป โดยเห็นว่าไม่สามารถถอดถอนกิเลสได้.

1432. NEVER OVERLOOKING *DHUTANGA* OBSERVANCES

I have been looking into these practices since my early days as a *dhutanga* monk and I continue to gain good results from them to this day.

I have always considered them an essential part of my overall practice.

Anyone intent on seeing an end to the *kilesas*, from the most vulgar ones to the most refined, should never overlook the *dhutanga* observances, thinking them incapable of doing the job.

๑๔๓๓. วันแห่งความสั่นสะเทือน !

พอท่านจำพรรษาวัดหนองผือปีที่ ๔ ผ่านไปแล้ว ตกหน้าแล้ง ราวเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๒ ทางจันทรคติจำได้ว่าเป็นวันขึ้น ๑๔ เดือน ๔ เป็นวันสังขารท่านเริ่มแสดงอาการไม่สนิทที่จะครองขันธ์ต่อไป

ดังที่เป็นมาแล้ว ๗๙ ปี

วันนั้น เป็นวันที่ท่านเริ่มป่วย อันเป็นสาเหตุลุกลามไปถึงจุดสุดท้ายของสังขารที่ครองตัวมาเป็นเวลานาน วันนั้นได้แสดงความสั่นสะเทือนขึ้นมาแก่ขันธปัญจกท่าน และพระสงฆ์ในวงใกล้ชิด.

หมายเหตุ: หลวงปู่มั่นท่านอาพาธเนื่องจากอาการวัณโรคปอด และท่านมรณภาพเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๒

1433. DAY OF SHOCK WAVES !

Ajaan Mun had already lived for five years at Ban Nong Pheu monastery when, in March of 1949 -- precisely on the fourteenth day of the fourth lunar month -- his body began exhibiting signs indicating the approaching end of his life.

By then, he was 79 years old.

On that day there appeared the first symptoms of an illness that was to worsen until it finally brought to a close his long life -- a day that sent tremors through Ajaan Mun's body elements and shock waves through the community of his close disciples.

Notes: Ajaan Mun was diagnosed as having pulmonary tuberculosis. He died on November 11, 1949.

๑๔๓๔. เป็นไข้ครั้งสุดท้าย !

โดยเริ่มแรก มีไข้และไอผสมกันไม่มากนัก

มีอาการรุม ๆ ไปแทบทั้งวันทั้งคืน ไม่ค่อยมีเวลาสร่าง นับแต่วันแรกเป็น

ท่านแสดงออกเป็นอาการผิดปกติที่น่าวิตกด้วยแล้ว ทำให้คนดีไม่น่าไว้ใจเลย

องค์ท่านทราบอย่างประจักษ์ไม่มีทางสงสัยว่า ไข้คราวนี้ เป็นไข้ครั้งสุดท้าย ไม่มีทางหายได้ด้วยวิธีและยาขนานใด ๆ ทั้งสิ้น.

1434. BEING HIS FINAL ILLNESS !

Initially there was a light fever, accompanied by a slight cough.

But as the days passed, the symptoms steadily worsened, never showing the slightest improvement.

Obviously abnormal, the constant decline in his health worried us all.

But Ajaan Mun himself clearly knew that this was to be his final illness -- an illness no type of medical treatment could cure.

๑๔๓๕. ไข้ของคนแก่ซึ่งหมดความสืบต่อใด ๆ แล้ว

ฉะนั้น ท่านจึงเผดียงให้บรรดาศิษย์ทราบตั้งแต่เริ่มแรกเป็น และไม่สนใจกับหยูกยาอะไรเลย

นอกจากแสดงอาการเป็นความรำคาญเวลามีผู้นำยาเข้าไปถวายให้ฉันเท่านั้น

โดยบอกว่า

ไข้นี้มันเป็นไข้ของคนแก่ ซึ่งหมดความสืบต่อใด ๆ อีกแล้ว

ไม่ว่ายาขนานใดมาใส่ จะไม่มีวันหาย

มีเพียงลมหายใจที่รอวันตายอยู่เท่านั้น.

1435. OLD MAN ILLNESS REACHING END OF LINE

He informed his disciples of this from the very beginning and from then on never showed any interest in medicines.

On the contrary, he seemed annoyed when someone brought him medicines to take.

This he expressed in no uncertain terms:

"This is the illness of an old man who has reached the end of the line.

No matter what kind of medicine I take, it will never be cured.

All that's left is the breath in my body, biding its time, awaiting the day it finally ceases.

๑๔๓๖. เช่นเดียวกับไม้ที่ตายยืนต้น

เช่นเดียวกับไม้ที่ตายยืนต้น แม้จะรดน้ำพรวนดินให้ฟื้นเพื่อผลิดอกออกใบ ก็ไม่มีทางเป็นไปได้

รออยู่พอถึงวันโค่นล้มลงจมดินของมันเท่านั้น ไข้ที่เริ่มเป็นอยู่เวลานี้ ก็เป็นไข้ประเภทนั้นนั่นแล จะผิดอะไรกันเล่า

ผมได้พิจารณาประจักษ์ใจแล้ว แต่ไข้ยังไม่เริ่มปรากฏโน้น.

1436. LIKE DEAD TREE STILL STANDING

"I'm like a dead tree that's still standing: no matter how much you fertilize and water the tree, it is impossible to make it sprout and flower again.

This old dead tree now stands anticipating the day it will topple over and go crashing to the ground, felled by this very same illness.

I thoroughly investigated my condition long before the symptoms appeared.

๑๔๓๗. อย่าพากันนอนใจ

ฉะนั้น จึงได้เตือนหมู่เพื่อนเสมอว่า
อย่าพากันนอนใจ
รีบเร่งทางความเพียร ขณะที่ผมยังมีชีวิตอยู่
ติดขัดอะไรจะได้ช่วยแก้ไขให้ทันกับเหตุการณ์
อย่าให้ผิดพลาด และเสียเวลานาน
ผมจะอยู่กับหมู่เพื่อนไปอีกไม่นาน
จะจากไปตามกฎของ อนิจฺจํ ที่เดินตามสังขารอยู่
ทุกเวลาไม่ลดละ.

1437. DON'T BE COMPLACENT

"That is why I've been warning you all:

Don't be complacent.

Hurry up, intensify your efforts now while I am still alive.

In that way, I can help you resolve any problems you may have in the meantime.

Missing this opportunity now may cause you to waste a lot of time in the future.

I will not be here much longer.

Soon I shall depart this world, in keeping with the law of impermanence that follows constantly on the heels of all conditioned things without exception.

๑๔๓๘. จะให้เตือนอย่างไรอีก

อย่างไรก็ไม่เลย ๓ ปี นี่เป็นคำที่เคยเตือนล่วงหน้ามาได้ ๓ ปีเข้านี้แล้ว

จะให้ผมเตือนอย่างไรอีก

จะพูดให้เคลื่อนจากที่แน่ใจอยู่แล้วนี้ไปไม่ได้

งานของวัฏฏจักร ที่ทำบนร่างกาย จิตใจ ของคนและสัตว์ เขาทำของเขาอยู่ทุกเวลานาที

นี้ก็เป็นงานครั้งสุดท้ายของเขาที่ทำอยู่บนร่างกายผม ซึ่งจะเสร็จสิ้นไปภายในไม่กี่เดือนนี้

จะให้เขาเปลี่ยนแปลงงานเขาอย่างไรได้ ดังนี้.

1438. WHAT MORE CAN I SAY ?

"Three years ago I warned you that I would not last more than three years.

What more can I say ?

What I've told you, I know to be inevitable.

The work that the round of *samsara* performs inside the minds and bodies of human beings and animals alike continues unerringly along its natural course.

In just a few months time it will complete its final task within this body of mine.

How can it possibly alter its appointed task ?"

๑๔๓๙. อาการมีแต่ทรงกับทรุดไปวันละเล็กละน้อย

อาการท่านนับแต่วันเริ่มเป็น มีแต่ทรงกับทรุดไปวันละเล็กละน้อย ค่อย ๆ ขยับไป

โดยไม่สนจัยกับหยูกยาอะไรทั้งสิ้น เวลาถูกอาราธนาให้ท่านฉันยา รู้สึกท่านแสดงความรำคาญอย่างเห็นได้ชัดทุก ๆ ครั้งที่ขอรบกวน

แต่ทนคนหมู่มากไม่ไหว

เพราะ คนนั้นว่ายานั้นดี คนนี้ว่ายานี้ดี ฉันแล้วหายใครฉันแล้วมีแต่หายกัน

จึงอยากขออาราธนาท่านอาจารย์ได้โปรดเมตตาบ้าง

จะได้หาย และโปรดบรรดาลูกศิษย์ลูกหาไปนาน ๆ.

1439. HIS SYMPTOMS GRADUALLY WORSENDED

With each passing day his symptoms gradually worsened.

Showing no interest in medicines of any kind, he was clearly annoyed when people came urged him to try this remedy or that cure.

But so many people arrived offering 'cures' that he had a hard time resisting them all.

Each one touted the effectiveness of the medicine he was offering, insisting that if he took it he was sure to get better, for it had already cured many others.

They all pleaded with him to try their medicines out of compassion for them.

They wanted him to get better so he could continue to be of service to his many followers for a long time to come.

๑๔๔๐. ยาไม่เป็นประโยชน์กับไข้ในครั้งนี้

ท่านเตือนเสมอว่า ยาไม่เป็นประโยชน์กับไข้ของผมในครั้งนี้ มีแต่ฝืนเท่านั้นจะเข้ากันได้สนิท

ท่านพูดห้ามเท่าไร ก็ยิ่งขอวิงวอน

จึงได้ฉันให้เสียบ้างทีละนิดทีละหน่อย ตามคำขอร้องของคนหมู่มาก

พอไม่ให้เสียใจนักว่าท่านทอดอาลัยในสังขารเกินไป.

1440. MEDICINES BEING USELESS FOR HIS ILLNESS

He often warned them that medicines were useless for his illness; that only firewood for cremating the corpse was appropriate.

But the more he protested, the more they beseeched him.

So occasionally he yielded to their appeals and took a small dose of medicine.

He was concerned that people would feel disappointed if they believed he had given up on his condition.

๑๔๔๑. หลั่งไหลมาทุกทิศทางมาเยี่ยมท่าน

เมื่อข่าวว่าท่านป่วยไปถึงไหน ใครทราบก็มาถึงทั้งนั้น

ทั้งพระ ทั้งฆราวาส พากันหลั่งไหลมาแทบทุกทิศทุกทาง มิได้คำนึงว่าทางไกลหรือใกล้ หน้าแล้งหรือหน้าฝน ผู้คนหลั่งไหลเข้าไปเยี่ยมท่านยิ่งกว่าฝนที่ทั้งตกทั้งพรำเสียอีก

บ้านหนองผืออยู่ในป่าและหุบเขา ทั้งห่างไกลจากถนนใหญ่สายอุดร-สกลฯ ราว ๕๐๐-๖๐๐ เส้น

มิได้สนใจว่าไกลและลำบาก ซึ่งโดยมากเดินกันด้วยเท้าเปล่าเข้าไปหาท่าน

นอกจากคนแก่ ๆ เดินไม่ไหว ก็ว่าจ้าง ล้อ เกวียนเขาเข้าไป.

1441. PEOPLE FROM ALL DIRECTIONS VISIT HIM

As news of his illness spread across the region, people began arriving from all directions to visit him at Ban Nong Pheu.

Traveling from locations far and near in all kinds of weather, a steady flow of monks and laity poured in like the waters from a monsoon rain.

Ban Nong Pheu was situated in a valley surrounded by thick forest some twelve to fifteen miles from the main highway between Udon Thani and Sakon Nakhon.

Though people had to travel by foot to see him, they appeared undaunted by the distance and the difficulties it posed.

Only the elderly, unable to make the journey on foot, hired ox carts to take them there.

๑๔๔๒. ท่านชอบอยู่องค์เดียวเงียบ ๆ

เฉพาะท่านเอง ชอบอยู่องค์เดียวเงียบ ๆ ตามอัธยาศัย แม้พระเณร ก็ไม่อยากให้เข้าไปเกี่ยวข้องถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ

ดังนั้น เมื่อมีผู้คน พระเณร เข้าไปเกี่ยวข้องมาก ๆ รู้สึกขัดกับอัธยาศัย ที่ท่านไม่เคยดำเนินมา จึงไม่อยากเกี่ยวข้องกับเรื่องใด ๆ ทั้งสิ้น

เพียงพระเณรซึ่งเป็นลูกศิษย์ใกล้ชิดภายในวัด ท่านยังไม่ประสงค์ให้เข้าไปเกี่ยวข้องเลย แต่ความจำเป็นมี ก็จำต้องอนุโลมผ่อนผันเป็นบางกาล.

1442. PREFERRED TO LIVE ALONE QUIETLY

By nature, Ajaan Mun always preferred to live alone quietly.

Even the monks living with him were discouraged from bothering him unless absolutely necessary.

Consequently, receiving large numbers of well-wishers disagreed with his natural inclination to remain aloof from such tiresome affairs.

When sick, he had always been reluctant to allow even his close disciples to take care of him, though he did make certain exceptions.

๑๔๔๓. จำต้องระมัดระวังกันอย่างมาก

แม้เช่นนั้นก็จำต้องระมัดระวังกันอย่างมากขณะเข้าไปเกี่ยวข้องท่านด้วยกิจธุระจำเป็น

ไม่ให้เข้าไปแบบสุ่มสี่สุ่มห้า

ตลอดข้อวัตรที่ควรทำถวายท่านในเวลาจำเป็นต้องจัดพระเณรองค์ที่เห็นสมควรไว้ใจได้เป็นผู้จัดทำถวายเป็นคราว ๆ ไป

สิ่งที่เกี่ยวกับท่าน ต้องมีพระผู้อาวุโสและฉลาดพอควรเป็นผู้คอยควบคุมดูแลให้เห็นสมควรก่อนค่อยทำลงไปทุกกรณี

เพราะ ท่านอาจารย์เป็นผู้รอบคอบ และละเอียดมากตามปกตินิสัย

ผู้เข้าไปเกี่ยวข้องจึงควรได้รับการพิจารณากันพอสมควร เพื่อไม่ให้ขัดกับอัธยาศัยท่าน ซึ่งเป็นเวลาที่จำเป็นอย่างยิ่ง.

1443. MONKS ATTENDING VERY CIRCUM-SPECT

When he did allow it, the monks attending to his personal needs had to be very circumspect in his presence.

Only monks deemed trustworthy were selected for these duties.

As his health deteriorated, a discerning senior monk was appointed to oversee all arrangements for his health care.

Since by nature Ajaan Mun was very thorough and meticulous, this monk had to decide what action was appropriate in each instance and then see that other monks carefully followed this regimen.

For this reason, monks attending on him were carefully chosen to ensure their behavior did not conflict with his subtle temperament.

๑๔๔๔. การพาแขกเข้ากราบเยี่ยมท่าน

เมื่อมีประชาชน พระเณร มาจากที่ต่าง ๆ ประสงค์จะเข้ากราบเยี่ยมท่าน ทางวัดต้องขอให้รออยู่ที่สมควรก่อน

แล้วมีพระผู้เคยปฏิบัติทางนี้เห็นเป็นกาลอันสมควรแล้วเข้าไปกราบเรียนให้ท่านทราบ

เมื่อท่านอนุญาตแล้ว ค่อยมาบอกให้เข้าไป

และเมื่อมีพระในวัดองค์สมควรนำเข้าไปกราบท่าน มีอะไรท่านก็แสดงโปรดท่านเหล่านั้นตามอัธยาศัย พอสมควรแล้วก็พากราบลาท่านออกมา.

1444. ARRANGING VISITS IN GENERAL

The lay people and the monks, arriving from various locations around the region with hopes of seeing him to pay their respects, were first asked to wait until an appropriate time could be arranged.

When the monk handling these matters felt the time was right, he entered Ajaan Mun's hut to inform him about the visitors.

Once permission was granted, the visitors were taken to see him.

After Ajaan Mun had spoken to them for awhile, they respectfully took their leave and departed.

๑๔๔๕. สำหรับพระที่เป็นลูกศิษย์ใกล้ชิด

การพาแขกเข้ากราบเยี่ยมท่าน ทางวัดได้ปฏิบัติอย่างนี้ตลอดมา

และพาเข้ากราบเยี่ยมเป็นคราว ๆ ไป ตามแต่แขกมีมากน้อย ซึ่งมาในเวลาต่างกัน

เฉพาะพระอาจารย์ที่เคยเป็นลูกศิษย์ท่านมาแล้วและมีความสนิทสนมกับท่านเป็นพิเศษ

ก็เป็นเพียงไปกราบเรียนให้ท่านทราบว่า ท่านอาจารย์นั้นจะมากราบเยี่ยม เมื่อท่านอนุญาตแล้วก็เข้ากราบเยี่ยมและสนทนาธรรมกันตามอัธยาศัยทั้งสองฝ่าย.

1445. ARRANGING VISITS FOR SENIOR DISCIPLES

The monks at Ban Nong Pheu monastery had always arranged visits in this manner for those who came to see him.

Visitors were invariably asked to wait until permission was granted; and then, they were escorted to his hut in groups at the time which he had agreed to receive them.

The exceptions to this rule were senior disciples, who enjoyed a special, close relationship with him, being *ajaans* in their own right.

Once Ajaan Mun was informed of their arrival and had given his consent, the *ajaans* went straight in to converse with him in private.

๑๔๔๖. เป็นแบบสงครามใต้ดิน

อาการป่วยท่านค่อยเป็นไปเรื่อย ๆ

ไม่ผาดโผนรุนแรง แต่ไม่ค่อยเป็นปกติสุขได้

ถ้าเป็นสงครามก็แบบสงครามใต้ดิน ค่อยขยับเข้าทีละเล็กละน้อย จนกลายเป็นสงครามไปทั่วดินแดน และกลายเป็นแดนยึดครองไปทั่วพิภพ ไม่มีส่วนเหลือเลย.

1446. RESEMBLING AN ARMED INSURGENCY

At the months passed, his condition continued to deteriorate.

Although the symptoms never became very severe, he always felt unwell.

His illness resembled an armed insurgency gradually escalating into a full scale war, consuming everything in its path, and leaving its victim decimated.

๑๔๔๗. พระเณรรู้สึกเศร้าหมองทางอาการ

พอท่านซึ่งเป็นจุดหัวใจของส่วนรวมเริ่มป่วยลงเท่านั้น มองดูพระเณรในวัดรู้สึกเศร้าหมองทางอาการ ไม่ค่อยแช่มชื่นเบิกบานเหมือนแต่ก่อน

มองดูหน้าตากันก็มองแบบเศร้า ๆ ไม่ผ่องใสทางอาการ

ตลอดการสนทนากัน ก็ต้องยกเรื่องป่วยท่านอาจารย์ขึ้นสนทนาก่อนจะกระจายไปเรื่องอื่น ๆ แล้วก็ต้องมายุติกันที่เรื่องของท่านอีก.

1447. DISCIPLES DEEPLY AFFECTED

His disciples were deeply affected.

He occupied a special place at the center of their hearts, so his failing health left them all distraught.

Felling sad, even dejected, they were not so cheerful as before.

Every conversation began with the topic of Ajaan Mun's illness and moved on to something else, only to return to his health again as the conversation ended.

๑๔๔๘. การให้โอวาทสั่งสอนพระเณรยังสม่ำเสมอ

แต่การให้โอวาทสั่งสอนพระเณร ท่านยังคงมีเมตตาอนุเคราะห์อยู่อย่างสม่ำเสมอมิได้ทอดธุระ

เป็นแต่ไม่ได้ชี้แจงข้ออรรถข้อธรรมให้ละเอียดลออได้เต็มความเมตตาเหมือนแต่ก่อนเท่านั้น

พออธิบายธรรมจบลง และชี้แจงจุดสงสัยของผู้เรียนถามเสร็จสิ้นลงแล้ว ก็สั่งให้เลิกกันไปประกอบความเพียร องค์ท่านเองก็เข้าพักผ่อน.

1448. NOT NEGLECT HIS TEACHING OBLIGATIONS

Despite failing health, Ajaan Mun did not neglect his teaching obligations.

His compassionate concern for his disciples never diminished, though he was no longer able to expound the Dhamma in such detail as before.

Having finished his talk, he briefly answered questions and then promptly adjourned the meeting to return to his hut for a rest.

๑๔๔๙. แสดงธรรมอย่างฉะฉานร่าเริง

ขณะที่ท่านแสดงธรรม ปรากฏว่าไม่มีความไม่สบายแฝงอยู่เลย

แสดงอย่างฉะฉานร่าเริง เสียงดัง และกังวาน ลักษณะอาการอาจหาญ เหมือนคนไม่ป่วยเป็นอะไรเลย

การเร่งและเน้นหนักในธรรมเพื่อผู้ฟัง ก็เน้นลงอย่างถึงใจจริง ๆ

ไม่มีความสะทกสะท้านใด ๆ ปรากฏในเวลานั้น

ทุกอาการที่แสดงออก เหมือนท่านไม่ได้เป็นอะไรเลย

พอจบการแสดงแล้วถึงจะทราบว่า อาการท่านอ่อนเพลีย และต้องการพักผ่อน

พอทราบอาการเช่นนั้น ต่างก็รีบให้โอกาสท่านได้พักผ่อนตามอัธยาศัย.

1449. EXPOUNDING DHAMMA WITH NO SIGNS OF ILLNESS

Incredibly though, while sitting there expounding Dhamma to the assembled monks, he showed no signs of his illness.

He spoke with characteristic resoluteness in a sharp, lively fashion, his voice booming loudly as if he never had been sick.

When he wanted to emphasize a point, the tempo of his voice quickened dramatically to drive the point home.

He held nothing back as he spoke.

His whole demeanor belied his true condition.

Only after he finished speaking did we all realize how exhausted he was.

So we quickly adjourned to allow him a chance to rest.

๑๔๕๐. เทศน์อัศจรรย์ครั้งสุดท้าย

วันมาฆบูชา เดือนสาม เพ็ญ พ.ศ. ๒๔๙๒ ก่อนท่านจะเริ่มป่วยเล็กน้อย วันนั้นท่านเริ่มเทศน์แต่เวลา ๒ ทุ่ม จนถึงเวลา ๖ ทุ่ม เที่ยงคืน รวมเป็นเวลา ๔ ชั่วโมง

อำนาจธรรมที่ท่านแสดงในวันนั้น เป็นความอัศจรรย์ประจักษ์ใจของพระธุดงค์ที่มารวมกันอยู่เป็นจำนวนมากโดยทั่วกัน

ประหนึ่งโลกธาตุดับสนิทไม่มีอะไรเหลืออยู่เลย ปรากฏแต่กระแสธรรมท่านแผ่ครอบไปหมดทั่วไตรโลกธาตุ.

1450. AMAZING LAST EXPOUNDING DHAMMA

One evening shortly before his illness began, on the occasion of Magha Puja, the full moon day of February 1949, Ajaan Mun began expounding Dhamma to the assembled monks at eight p.m. and did not finish until midnight, speaking for a total of four hours.

The power of the Dhamma he delivered that night truly amazed the whole assembly of *dhutanga* monks who were gathered for that occasion.

To those listening, the entire universe appeared to have vanished without a trace, replaced in their awareness by the flow of his all-encompassing Dhamma, radiating forth in every direction.

๑๔๕๑. อุโบสถท่ามกลางแห่งบุคคลผู้บริสุทธิ์ล้วน ๆ

โดยยกพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ ที่ต่างมาเองสู่ที่ประชุม ณ พุทธสถาน โดยไม่มีใครอาราธนานิมนต์ หรือนัดแนะขึ้น

แสดงว่า ท่านเป็นวิสุทธิบุคคลล้วน ๆ ไม่มีคนมีกิเลสเข้าสับปนแม้คนเดียว

การแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ พระพุทธเจ้าทรงแสดงเอง เป็น วิสุทธิอุโบสถ คือ อุโบสถท่ามกลางแห่งบุคคลผู้บริสุทธิ์ล้วน ๆ.

1451. UPOSATHA OBSERVED AMONG MONKS ALL ABSOLUTELY PURE

He began by paying tribute to the 1,250 Arahants who had come together spontaneously on this full moon day in the time of the Buddha.

"On this day 1,250 Arahants assembled spontaneously at the Lord Buddha's residence without prior arrangement.

They were all individuals of the utmost purity, completely free of *kilesas*.

The Lord Buddha himself delivered the *Patimokkha* exhortation* that day, making the occasion a *visuddhi uposatha*; that is, an *uposatha* observed among monks who are all absolutely pure.

----

* Ovada *Patimokkha*

๑๔๕๒. ไม่เหมือนการประชุมพวกเราในวันนี้

ไม่เหมือนพวกเรา

ซึ่งแสดงปาฏิโมกข์ในท่ามกลางแห่งบุคคลผู้มีกิเลสล้วน ๆ ไม่มีบุคคลสิ้นกิเลสสับปนอยู่เลยแม้คนเดียว

ฟังแล้วน่าสลดสังเวชอย่างยิ่ง ที่พวกเราก็เป็นคนผู้หนึ่ง หรือเป็นพระองค์หนึ่ง ในความเป็น ศากยบุตร ของพระองค์ องค์เดียวกัน

แต่มันเป็นเพียงชื่อ ไม่มีความจริงแฝงอยู่บ้างเลย เหมือนคนที่ชื่อว่า พระบุญ เณรบุญ และนายบุญ นางบุญ แต่เขาเป็นคนขี้บาปหาบแต่โทษและอาบัติใส่ตัว แทบก้าวเดินไปไม่ได้.

1452. COMPARING ASSEMBLY AMONG MONKS HERE TODAY

"Compare that assembly with the one gathered here today.

You listen to the *Patimokkha* being recited among monks who are all absolutely tainted -- not one of you is completely free of *kilesas*.

It is dismaying to think that, having ordained as a monk, each of you is a son of the same Buddha as those Arahant disciples.*

Yet, in your case it is just an empty claim lacking any real substance; like a person having the name 'Goodman' who, on the contrary, is so weighed down under his own evil doings he can hardly move.

----

* Litterally, *sakayaputta*, which means "son of the Sakayan", the Buddha having been a native of the Sakayan Republic. *Sakayaputta* is an epithet for Buddhist monks.

๑๔๕๓. ท่านทำจริงจึงพบแต่ของจริง

สมัยโน้น ท่านทำจริง จึงพบแต่ของจริง พระจริง ธรรมจริง ไม่ปลอมแปลง

ตกมาสมัยพวกเรา กลายเป็นมีแต่ชื่อเสียง เรืองนามสูงส่งจรดพระอาทิตย์พระจันทร์ แต่ความทำต่ำกว่าขุมนรกอเวจี

แล้วจะหาความดี ความจริง ความบริสุทธิ์ มาจากไหน

เพราะสิ่งที่ทำ มันกลายเป็นงานพอกพูนกิเลสและบาปกรรมไปเสียมาก

มิได้เป็นงานถอดถอนกิเลสให้สิ้นไปจากใจ แล้วจะเป็นวิสุทธิอุโบสถ ขึ้นมาได้อย่างไรกัน.

1453. PRACTICING DHAMMA TRULY AND SO BECOMING TRUE MONKS

"In the Buddha's day, monks practiced the Dhamma truly and so became true monks with a true understanding which concealed nothing false.

Today, the fame and celebrity of some monks is so great that they rival the sun and the moon, yet their actions sink to the depths of *aveci*.

Where will they ever find virtue, truth, and purity?

They merely accumulate a mass of *kilesas* and create the evil *kamma* that goes with them.

Since monks today are not engaged in uprooting the *kilesas* from their hearts, how can *visuddhi uposatha* possibly arise?

๑๔๕๔. คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์

บวชมาเอาแต่ชื่อเสียงเพียงว่า ตนเป็นพระ เป็นเณร แล้วก็ลืมตัว มัวแต่ยกว่าตนเป็นผู้มีศีลมีธรรม

แต่ศีลธรรมอันแท้จริง ของพระ ของเณร ตามพระโอวาทของพระองค์แท้ ๆ นั้น คืออะไร

ก็ยังไม่เข้าใจกันเลย

ถ้าเข้าใจใน โอวาทปาฏิโมกข์ ท่านสอนว่าอย่างไร นั่นแลคือ องค์ศีลองค์ธรรมแท้

ท่านแสดงย่อเอาแต่ใจความ ว่า

การไม่ทำบาปทั้งปวง หนึ่ง การยังกุศล คือความฉลาดให้ถึงพร้อม หนึ่ง การชำระจิตของตนให้ผ่องแผ้ว หนึ่ง

นี่แล เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย.

1454. ESSENCE OF BUDDHA'S TEACHING

"Once ordained, they are satisfied with their exalted status as Buddhist monks, taking for granted that this makes them models of virtue.

But they have no idea what the true virtues of a Buddhist monk really are.

If they understood the meaning of the *Patimokkha* exhortation that the Lord Buddha delivered, they would know the true nature of virtue.

He condensed the essential meaning of virtue into this concise statement:

Refrain from all evil, develop goodness and wisdom in abundance, and purify the mind until it is bright and clear.

This is the essence of the Buddha's teaching.

๑๔๕๕. การไม่ทำบาป

การไม่ทำบาป

ถ้าทางกายไม่ทำ แต่ ทางวาจาก็ทำอยู่

ถ้าทางวาจาไม่ทำ แต่ทางใจก็ทำ

และสั่งสมบาปวันยังค่ำ จนถึงเวลาหลับ

พอตื่นจากนอน ก็เริ่มสั่งสมบาปต่อไปจนถึงขณะหลับอีก

เป็นอยู่ทำนองนี้ โดยมิได้สนใจคิดว่าตัวทำบาป หรือสั่งสมบาปเลย

แม้เช่นนั้น ยังหวังใจอยู่ว่า ตนมีศีลธรรม และคอยเอาแต่ความบริสุทธิ์จากความมีศีลมีธรรมที่ยังเหลือแต่ชื่อนั้น.

1455. REFRAINING FROM EVIL

"Refraining from evil, what does it mean?

Some people refrain from acting in evil ways but still speak in evil ways.

Others may not act or speak in evil ways but still like to think in evil ways.

They continue to amass evil within themselves from dawn to dusk.

Waking up the next morning, they resume -- amassing more evil.

So it continues, day in and day out, and they are not interested in reflecting upon their actions.

Convinced they are already virtuous people, they wait around expecting a state of purify to arise from virtue that exists in name only.

๑๔๕๖. จึงไม่เจอความบริสุทธิ์

ฉะนั้น จึงไม่เจอความบริสุทธิ์ กลับเจอแต่ความเศร้าหมอง วุ่นวายภายในใจอยู่ตลอดเวลา

ทั้งนี้ ก็เพราะตนแสวงหาสิ่งนั้น ก็ต้องเจอสิ่งนั้น ถ้าไม่เจอสิ่งนั้น จะให้เจออะไรเล่า

คนเราแสวงหาสิ่งใด ก็ต้องเจอสิ่งนั้น เป็นธรรมดา เพราะเป็นของมีอยู่ในโลกสมมติอย่างสมบูรณ์.

1456. NEVER FIND STATE OF PURITY

"So they never find a state of purity; instead, they find only defilement and disquiet.

This is bound to happen, for anyone intent on looking for trouble is sure to find it.

What else would they find?

There is no shortage of such things in the conventional world we live in."

๑๔๕๗. ผู้ฟังทั้งหลายนั่งเงียบเหมือนหัวตอ

ที่ท่านแสดงอย่างนี้ แสดงโดยหลักธรรมชาติของศีลธรรมทางด้านปฏิบัติ เพื่อนักปฏิบัติได้ทราบอย่างถึงใจ

ลำดับต่อไป ท่านแสดง สมาธิ ปัญญา ตลอดวิมุตติหลุดพ้น

อย่างเต็มภูมิ และเปิดเผย ไม่ปิดบังลี้ลับอะไรเลยในวันนั้น

แต่ จะไม่ขออธิบาย เพราะเคยอธิบาย และเขียนลงบ้างแล้ว

ขณะนั้น ผู้ฟังทั้งหลายนั่งเงียบเหมือนหัวตอ ตลอดกัณฑ์ไม่มีเสียงอะไรรบกวนธรรมที่ท่านกำลังแสดงอย่างเต็มที่เลย.

1457. ASSEMBLY OF MONKS SAT PERFECTLY STILL

This was Ajaan Mun's way of explaining the underlying, natural principles of virtue to practicing monks in the hope that they would gain a profound insight into the Truth.

He then went on to explain the way of practice that begins with *samadhi* and wisdom and ends with the ultimate attainment -- absolute freedom.

Discussing all areas of practice fully and openly, his exposition that day held nothing back.

But, since much of what he said has already been covered in previous talks, I shall not elaborate any further here.

The assembly of monks sat perfectly still the entire time he spoke, no one making the slightest sound to interupt the cadence of his voice as he delivered this eloquent discourse.

๑๔๕๘. กัณฑ์นี้เทศน์ซ้ำเฒ่า

ตอนสุดท้ายแห่งการแสดงธรรม ท่านพูดทำนองพูดที่วัดเจดีย์หลวง จังหวัดเชียงใหม่

ว่า กัณฑ์นี้ เทศน์ซ้ำเฒ่า ต่อไปจะไม่ได้เทศน์ทำนองนี้อีก แล้วก็จบลง

คำนั้นได้กลายเป็นความจริงขึ้นมาดังท่านพูดไว้ นับแต่วันนั้นแล้ว ท่านมิได้เทศน์ทำนองนั้นอีกเลย ทั้งเนื้อธรรมและการแสดงนาน ๆ ผิดกับครั้งนั้นอยู่มาก

หลังจากนั้นอีกหนึ่งเดือน ท่านเริ่มป่วยกระเสาะกระแสะเรื่อยมา จนถึงวาระสุดท้ายแห่งขันธ์เสียจนได้.

1458. FINAL ENCORE OF OLD AGE

As he finished speaking, he made a similar remark to the one he previously made at Wat Chedi Luang monastery in Chiang Mai.

He said, in effect, that this talk would be the 'final encore' of his old age -- never would he give another such talk.

His words that night were prophetic, because from that day on he never gave another profound and lengthy exposition of Dhamma.

One month later his illness began, and his health steadily declined until he finally passed away.

๑๔๕๙. ไม่ลดละการประกอบกิจวัตร

แม้ท่านจะได้รับความลำบากทางขันธ์ เพราะโรคภัยเบียดเบียนจนสุขภาพทรุดลงเป็นลำดับก็ตาม แต่การบิณฑบาต ฉันในบาตร และฉันมื้อเดียว ที่เคยดำเนินมา

ท่านก็ยังอุตส่าห์ประคองของท่านไป ไม่ยอมลดละปล่อยวาง

เมื่อไม่สามารถไปสุดสายบิณฑบาตได้ ท่านก็พยายามไปเพียงครึ่งหมู่บ้าน แล้วกลับวัด.

1459. NOT SIMPLY ABANDON HIS PRACTICES

Despite the physical difficulties he suffered as a result of what degenerative disease, he insisted on making the effort to walk to the village for almsround and continued eating only one meal a day from his alms bowl, as he always had.

He did not simply abandon these practices.

Eventually, when he felt that he could no longer walk the entire distance, he made an effort to walk at least halfway through the village before returning to the monastery.

๑๔๖๐. จำต้องอนุโลมตามท่าน

ต่อมา ญาติโยม และพระอาจารย์ทั้งหลาย เห็นท่านลำบากมาก ก็ปรึกษากัน ตกลงขออาราธนานิมนต์ท่านไปแค่ประตูวัด แล้วกลับ

ถ้าจะขออาราธนาท่านไว้ไม่ให้ไปเลย ท่านไม่ยอม โดยให้เหตุผลว่า เมื่อยังพอไปได้อยู่ ต้องไป

ฉะนั้น จำต้องอนุโลมตามท่าน
ไม่ให้ขัดอัธยาศัย.

1460. HAVE TO RESPECT HIS WISHES

Seeing that so much walking caused him great difficulty, lay supporters and senior monks conferred and decided to invite him to walk only as far as the monastery gate, where offerings of food would be placed in his bowl.

Had they requested him to abstain altogether from going on almsround, he would surely have demurred -- so long as he was still physically able, he felt obliged to continue.

So everyone had to respect his wishes.

They wanted to avoid doing anything that might conflict his resolute temporament.

๑๔๖๑. อัศจรรย์ความอดทนของนักปราชญ์ชาติอาชาไนย

ท่านเองก็พยายามไป ไม่ยอมลดละความเพียรเอาเลย

จนไปไม่ไหวจริง ๆ ท่านยังขอบิณฑบาตบนศาลาโรงฉัน

พยายามจนลุกเดินไม่ได้ จึงยอมหยุดบิณฑบาต

แม้เช่นนั้น ยังขอฉันในบาตร และฉันมื้อเดียว ตามเดิม

เราคนดีต้องอนุโลมตามความประสงค์ท่านทุกระยะไป

ด้วยความอัศจรรย์ในความอดทนของนักปราชญ์ชาติอาชาไนย ไม่ยอมทิ้งลวดลายที่เคยเป็นนักต่อสู้ให้กิเลสยื้อแย่งแข่งดีได้เลย.

1461. AMAZING ENDURANCE OF NOBLE SAGE

He continued walking to the front gate for alms until he became too weak to make it there and back.

At that point, he began walking only as far as the refectory collect alms.

Even then, he continued to eat just one meal a day, which he took in his alms bowl.

The rest of us had to respect his wishes each time.

We were all amazed at the endurance of this noble sage who, refusing to forsake his fighting spirit, conceded nothing to the *kilesas*.

๑๔๖๒. ถ้าเป็นพวกเรา

ถ้าเป็นพวกเรา น่ากลัวจะถูกหามลงมาฉันจังหัน นับแต่วันเริ่มรู้สึกว่าไม่สบาย

ซึ่งเป็นที่น่าอับอายกิเลส ที่คอยหัวเราะเยาะคนไม่เป็นท่าอยู่ตลอดเวลา ที่มานอนคอยเขียง ให้กิเลสสับฟันหั่นแหลกอย่างไม่เป็นชิ้นดี

อันเป็นที่น่าสังเวชเอาหนักหนา.

1462. AS FOR THE REST OF US

As for the rest of us, we would probably be so dispirited at the very first sign of sickness that someone would have to carry us to the refectory to eat.

It is truly disgraceful: the *kilesas* always laughing at us as we lie hopelessly on their chopping block, waiting for them to shred us to pieces like so much raw meat.

What a pathetic sight!

๑๔๖๓. ควรระลึกถึงปฏิปทาของท่าน

ถ้ายังรู้สึกเสียดาย เราซึ่งเป็นคนทั้งคนที่คอยจะเป็นเขียงให้กิเลสสับฟัน

ก็ควรระลึกถึงปฏิปทาของท่านอาจารย์มั่นตอนนี้ไว้บ้าง

เผื่อได้ยึดมาเป็นเครื่องมือป้องกันตัวในการต่อสู้กับกิเลส

จะไม่กลายเป็นเขียงให้มันหมดทั้งตัว ยังพอมีเครื่องหมายสัตตบุรุษพุทธบริษัทติดตัวอยู่บ้าง.

1463. SHOULD REFLECT ON HIS MODE OF PRACTICE

Here we are full-fledged human beings willingly putting ourselves at the mercy of the *kilesas*.

All of us who carry this shame on our conscience should stop and reflect on Ajaan Mun's mode of practice.

We can then adopt it to safeguard us in our struggle with these defilements.

In that way, we will always remain faithful to our Buddhist principles -- instead of just being the *kilesas*' whipping boys.

๑๔๖๔. กลางคืนต้องจัดวาระกันคอยรักษาท่าน

อาการท่านรู้สึกหนักเข้าโดยลำดับ จนคนดีที่เกี่ยวข้องไม่พากันนิ่งนอนใจได้

ตอนกลางคืน ต้องจัดวาระกันคอยรักษาท่านอย่างลับ ๆ คราวละ ๓-๔ องค์เสมอ

แต่มิได้เรียนให้ท่านทราบ นอกจากท่านจะทราบทางภายในโดยเฉพาะเท่านั้น

ทั้งนี้ เกรงว่าท่านจะห้ามไม่ให้ทำ โดยเห็นว่าเป็นภาระกังวลวุ่นวายเกินไป

พระเณรที่อยู่รักษาท่านตามวาระ ก็ให้อยู่ใต้ถุนกุฏิท่านอย่างเงียบ ๆ

วาระละ ๒-๓ ชั่วโมง ตลอดรุ่ง ทุกคืน

ซึ่งเริ่มแต่ยังไม่เข้าพรรษา.

1464. ARRANGING SMALL GROUPS MONKS KEEP VIGIL EVERY NIGHT

Eventually, Ajaan Mun's condition became so serious that the rest of us felt obliged to undertake certain precautions.

We quietly arranged for groups of three or four monks to keep a vigil every night sitting beneath his hut.

We arranged this ourselves without informing him, though he may have been intuitively aware of it.

We were concerned he might forbid us to do it, reasoning that it was a burden on the monks and thus an unnecessary nuisance.

Every night small groups of monks took turns, sitting silently beneath his hut in continuous shifts that lasted until dawn.

Each group stayed for several hours until it was replaced by the next.

This routine was already well established by the beginning of the rainy season retreat that year.

๑๔๖๕. จัดพระมานั่งสมาธิภาวนาที่เฉลียงข้างนอกกุฏิท่าน

พอเห็นอาการท่านหนักมาก ก็ปรึกษากัน แล้วกราบเรียนขอถวายความปลอดภัยให้ท่าน โดยมาขอนั่งสมาธิภาวนาที่เฉลียงข้างนอกกุฏิท่าน คราวละ ๒ องค์

ท่านก็อนุญาต จึงได้จัดให้พระอยู่บนกุฏิท่านครั้งละ ๒ องค์ อยู่ใต้ถุน ๒ องค์ ตลอดไป ไม่ให้ขาดได้

นอกจากพระที่จัดเป็นวาระไว้ประจำแล้ว ยังมีพระในวัดมาลอบ ๆ มอง ๆ คอยสังเกตการณ์อยู่เสมอมิได้ขาด ตลอดคืน.

1465. TWO MONKS ALLOWED SIT MEDITATION ON HIS VERANDAH

When it became obvious that his illness had become very debilitating, we conferred among ourselves and decided to request his permission for two monks to be allowed to sit in meditation on his verandah.

With his consent, two monks were always seated on his verandah from then on, and two more were seated down below.

Besides the regular shifts of monks who kept watch on him, others were quietly overseeing the whole arrangement throughout the night.

๑๔๖๖. ผมนะต้องตายแน่นอนในคราวนี้

พอออกพรรษาแล้ว พระและครูบาอาจารย์ที่จำพรรษาอยู่ในที่ต่าง ๆ ก็ทยอยกันมากราบเยี่ยมและปฏิบัติท่านมากขึ้นเป็นลำดับ

อาการท่านรู้สึกหนักเข้าทุกวัน ไม่น่าไว้ใจ

ท่านจึงได้ประชุมเตือนบรรดาศิษย์ให้ทราบในการที่จะปฏิบัติต่อท่านด้วยความเหมาะสม ว่า

การป่วยของผม จวนถึงวาระเข้าทุกวัน

จะพากันอย่างไรก็ควรคิดเสียแต่บัดนี้ จะได้ทันกับเหตุการณ์

ผมนะ ต้องตายแน่นอนในคราวนี้ ดังที่เคยพูดไว้แล้วหลายครั้ง.

1466. I AM MUCH CERTAN GOING TO DIE

The end of the rains retreat saw an increasing number of senior disciples begin arriving from their own retreat locations to pay him their respects and help look after his needs.

By that time his condition was critical, and becoming more and more unstable by the day.

Eventually, he called all his disciples together one day to remind them of the proper way to handle his impending death.

"My illness has now reached its final stage.

It is time to think about what will happen when I die -- preparations must be made in time.

As I've told you many times, I am going to die -- this much is certain.

๑๔๖๗. ถ้าตายที่นี่จะกระเทือนและทำลายชีวิตสัตว์ไม่น้อย

แต่ การตายของผม เป็นเรื่องใหญ่ของสัตว์และประชาชนทั่ว ๆ ไป อยู่มาก

ด้วยเหตุนี้ ผมจึงเผดียงท่านทั้งหลายให้ทราบว่า ผมไม่อยากตายอยู่ที่นี่

ถ้าตายที่นี่ จะเป็นการกระเทือนและทำลายชีวิตสัตว์ไม่น้อยเลย

สำหรับผมตายเพียงคนเดียว แต่สัตว์ที่จะพลอยตายเพราะผมเป็นเหตุนั้น มีจำนวนมากมาย

เพราะคนจะมามาก ทั้งที่นี้ไม่มีตลาดแลกเปลี่ยนซื้อขายกัน.

1467. DYING HERE, LARGE NUMBERS ANIMALS WILL BE SLAUGHTERED

"My death is destined to be a major event affecting not only the general public, but animals as well.

I want you to know that I do not wish to die here at Ban Nong Pheu.

If I die here, it will be necessary to slaughter large numbers of farm animals in order to feed all the people coming to my funeral.

I am only one dying person, but the death of this one person will in turn cause the death of a great many animals.

Crowds of people will travel here to attend my funeral, but there's no market in this village where foodstuffs can be purchased.

๑๔๖๘. ไม่ต้องการให้สัตว์ต้องล้มตายเพราะผมเป็นเหตุ

นับแต่ผมบวชมา ไม่เคยคิดให้สัตว์ได้รับความลำบากเดือดร้อน โดยไม่ต้องพูดถึงการฆ่าเขาเลย

มีแต่ความเมตตาสงสาร เป็นพื้นฐานของใจตลอดมา

ทุกเวลา ได้แผ่เมตตาจิตอุทิศส่วนกุศลแก่สัตว์ไม่เลือกหน้า โดยไม่มีประมาณ ตลอดมา

เวลาตาย แล้วจะกลายเป็นศัตรูคู่เวรแก่สัตว์ ให้เขาล้มตายลงจากชีวิตที่แสนรักสงวนของแต่ละตัว เพราะผมเป็นเหตุเพียงคนเดียวนั้น ผมทำไม่ลง.

1468. NOT WANT ANIMALS BE KILLED BECAUSE MY DEATH

"Since ordaining as a monk I have never for a moment considered doing harm to any animal, to say nothing of killing them.

Compassion has always been the foundation of my conscious existence.

I am continuously extending the spirit of loving kindness and dedicating the fruits of my merit to all living beings without exception.

I do not want to see any animal lose the life it cherishes so dearly.

I could never countenance having my own death become a source of enmity between myself and the world's animals.

๑๔๖๙. ขอให้นำผมออกไปตายที่สกลนคร

อย่างไรขอให้นำผมออกไปตายที่สกลนคร

เพราะที่นั้นเขามีตลาดอยู่แล้ว คงไม่กระเทือนชีวิตของสัตว์มากเหมือนที่นี่

เพียงผมป่วยยังไม่ถึงตายเลย ผู้คน พระเณร ก็พากันหลั่งไหลมาไม่หยุดหย่อน และนับวันมากขึ้นโดยลำดับ ซึ่งพอเป็นพยานอย่างประจักษ์แล้ว

ยิ่งผมตายลงไป ผู้คน พระเณร จะพากันมามากเพียงไร

ขอได้พากันคิดเอาเอง.

1469. TAKE ME TO SAKON NAKHON TO DIE THERE

"I want you to take me to Sakon Nakhon so I can die there.

That town has a large marketplace, so my death should not affect the lives of so many animals.

I have yet to die, but monks and lay people are already arriving here in a steady stream, their numbers increasing each day -- clear evidence of the scale of the problem.

Now think of how many people will come when I finally to die.

Many people will mourn my death, but that is not my concern.

๑๔๗๐. ผมตายได้ทุกกาลสถานที่

เพียงผมคนเดียว ไม่คิดคำนึงถึงความทุกข์เดือดร้อนของผู้อื่นเลยนั้น ผมตายได้ทุกกาล สถานที่

ไม่อาลัยเสียดายร่างกายอันนี้เลย

เพราะผมได้พิจารณาทราบเรื่องของมันตลอดทั่วถึงแล้วว่า เป็นเพียงส่วนผสมแห่งธาตุ รวมกันอยู่ชั่วระยะกาลแล้วก็แตกทำลายลงไปสู่ธาตุเดิมของมันเท่านั้น

จะมาอาลัยเสียดายหาประโยชน์อะไร.

1470. I AM READY FOR DEATH

"I am ready for death -- whenever and wherever it happens.

I have no regrets about parting with my body.

Having already investigated it thoroughly, I know that it is merely a combination of elements that have joined together temporarily, only to break apart again and revert back to their original element nature.

What is there to be attached to?

๑๔๗๑. ที่พูดนี้ก็เพื่ออนุเคราะห์สัตว์

เท่าที่พูดนี้ก็เพื่ออนุเคราะห์สัตว์

อย่าให้เขาต้องมาพร้อมกันตาย เป็นป่าช้าผีดิบ วางขายเกลื่อนอยู่ตามริมถนนหนทาง

อันเป็นที่น่าสมเพชเวทนาเอาหนักหนาเลย

ซึ่งยังไม่สุดวิสัยที่จะควรพิจารณาแก้ไขได้ในเวลานี้

ฉะนั้น จึงขอให้รีบจัดการให้ผมได้ออกไปทันกับเวลาที่ยังควรอยู่ในระยะนี้ เพื่ออนุเคราะห์สัตว์ที่รอตายตามผมอยู่เป็นจำนวนมาก

ให้เขาได้มีความปลอดภัยในชีวิตของเขาโดยทั่วกัน

หรือใครมีความเห็นอย่างไร

ก็พูดได้ในเวลานี้.

1471. CONCERNING SAFEGUARDING LOCAL FARM ANIMALS

"What I am concerned about is safeguarding the local farm animals so they won't have to perish as well.

I don't want to see animal carcasses laid out for sale all up and down the roadsides here.

That would be extremely regrettable.

Fortunately, it's not too late to remedy the situation.

I am asking that you arrange for my departure as soon as possible for the sake of all those animals that would otherwise die as a result of my death.

It is my express wish that their lives be protected.

Does anyone have anything to say?

If so, speak up now."

๑๔๗๒. ตกลงตามความเห็นและความประสงค์ท่าน

ทั้งพระ และญาติโยม รวมฟังกันอยู่เป็นจำนวนมาก ไม่มีใครพูดขึ้น

มีแต่ความสงบเงียบแห่งบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความผิดหวัง

ดังบทธรรมท่านว่า *ยมฺปิจฺฉํ นลภติ ตมฺปิทุกฺขํ ปรารถนาไม่สมหวังย่อมเป็นทุกข์*

คือ ท่านจะอยู่วัดหนองผือก็ต้องตาย จะออกไปสกลนครก็ต้องตาย ไม่มีหวังทั้งนั้น

ที่ประชุมจึงต่างคนต่างเงียบ

หมดทางแก้ไขทุกประตู

จึงเป็นอันพร้อมกันยินดีและตกลงตามความเห็นและความประสงค์ท่าน.

1472. WILLINGLY AGREED TO HIS REQUEST

Not a single person in the group spoke up.

A atmosphere of quiet despair pervaded the assembly.

As the Buddha said: *yampiccam na labhati tampi dukkham*: not getting what one wants is truly a form of *dukkha*.

Everyone realized that whether he went to Sakon Nakhon or remained at Ban Nong Pheu, in either case the situation was hopeless -- he was going to die.

So the meeting remained silent.

There was just no way to resolve this dilemma.

In the end, everyone willingly agreed to his request.

๑๔๗๓. แม้จะทุกข์จนข้นแค้นแต่ศรัทธาความเลื่อมใสมิได้จน

ทีแรก ญาติโยมบ้านหนองผือทั้งบ้านแสดงความประสงค์ว่า ขอให้ท่านตายที่นี่

เขาจะเป็นผู้จัดการศพท่านเอง

แม้จะทุกข์จนข้นแค้นแสนเข็ญเพียงไรก็ตาม แต่ศรัทธาความเชื่อเลื่อมใสในครูอาจารย์มิได้จน ยังมีเต็มเปี่ยมในสันดาน

จึงขอจัดการศพท่านจนสุดความสามารถขาดดิ้น.

1473. MAY BE QUITE POOR BUT RICH IN FAITH AND RESPECT

Prior to the meeting, the residents of Ban Nong Pheu village had made it known that they would feel honored to have him die there.

"We will manage all the funeral arrangements ourselves.

We may be quite poor here but our hearts are rich in faith and respect for Ajaan Mun.

We will do everything we possibly can to arrange the funeral here.

๑๔๗๔. ไม่ยอมให้ใครดูหมิ่นเหยียดหยาม

ไม่ยอมให้ใครดูหมิ่นเหยียดหยาม ว่าชาวบ้านหนองผือไม่มีความสามารถเผาศพท่านอาจารย์เพียงองค์เดียวก็ไม่ไหม้ ปล่อยให้เขาเอาท่านไปทิ้งเสียที่อื่น

ดังนี้ ไม่ให้มี

อย่างไรก็ขอพร้อมกันทั้งบ้านมอบกายถวายชีวิตต่อท่านอาจารย์

องค์เป็นสรณะของชาวบ้านหนองผือ จนหมดลมหายใจ

ไม่ยอมให้ใครเอาท่านไปไหน

จนกว่าชาวหนองผือไม่มีลมหายใจครองขันธ์แล้ว จึงยอมให้เอาท่านไป.

1474. WON'T LET ANYONE LOOK DOWN ON US

"We won't let anyone look down on us saying that the villagers of Ban Nong Pheu couldn't cremate the body of even one *ajaan* -- instead, it had to be done elsewhere.

We don't want that kind of reputation.

Whatever happens, all of us here are ready to offer ourselves to Ajaan Mun, body and soul.

He will remain our cherished refuge until the day he dies.

We can't allow anyone to take him away.

We will resist to the last breath any attempt to do so."

๑๔๗๕. น่าเห็นใจเป็นอย่างยิ่ง

แต่พอได้ยินคำท่านให้เหตุผลโดยธรรมแล้ว ก็พากันแสดงความเสียดาย โดยพูดอะไรไม่ได้ จำต้องยอม

ทั้งที่มีความเลื่อมใส และอาลัยเสียดายท่านแทบใจจะขาดปราศจากลมหายใจในขณะนั้น

จึงเป็นที่น่าเห็นใจพี่น้องชาวหนองผือ เป็นอย่างยิ่ง

และขอจารึกเหตุการณ์ คือ ความเสียสละอย่างถึงเป็นถึงตาย เพื่อถวายบูชาท่านอาจารย์ครั้งนี้ ไว้ในหทัยของผู้เขียน (ท่านหลวงตาฯ)

ในนามท่านผู้อ่านทั้งหลายด้วย ซึ่งคงจะมีความรู้สึกต่อพี่น้องชาวหนองผือเช่นเดียวกัน.

1475. TRULY DESERVE SYMPHATHY

So when hearing Ajaan Mun's explanation for being taken away, their disappointment was palbable, but they felt they couldn't object.

Although they venerated him so much their sadness and disappointment at hearing his reasons nearly broke their hearts, they were forced to accept his decision.

They truly deserve a lot of symphathy.

Their willingness to sacrifice everything in their devotion to Ajaan Mun is a gesture I will always treasure.

I'm sure that all of my readers feel the same way.

๑๔๗๖. ตกลงทำแคร่สำหรับหามท่านไปสกลนคร

วันประชุมนั้น มีครูบาอาจารย์ใหญ่หลายท่านที่เป็นลูกศิษย์ท่านมาร่วมด้วย ท่านอาจารย์เองเป็นผู้ชี้แจงเรื่องที่ไม่ควรให้ท่านอยู่วัดหนองผือต่อไป ด้วยเหตุดังที่เขียนผ่านมาแล้ว

เมื่อทั้งฝ่ายพระสงฆ์ และฝ่ายชาวบ้าน ต่างทราบคำชี้แจงจากท่านในที่ประชุมด้วยกัน และไม่มีใครคัดค้านแล้ว ก็ตกลงกันทำแคร่สำหรับหามท่านออกจากวัดหนองผือไปสกลนคร.

1476. CONSTRUCTING STRETCHER CARRY HIM TO SAKON NAKHON

Many of Ajaan Mun's most senior disciples attended the meeting, aware as he spoke that he must be moved as soon as possible.

After he had announced his decision and stated his reasons, and there being no dissenting voices, the monks and laity who were present all agreed to construct a stretcher suitable to carry him on the long journey from Ban Nong Pheu to Sakon Nakhon.

๑๔๗๗. วันมหาเศร้าโศกโลกหวั่นไหว

วันที่กลายเป็นวันมหาเศร้าโศก โลกหวั่นไหว เพราะความวิโยค พลัดพรากจากสิ่งที่รัก เลื่อมใสสุดจิตสุดใจ

ก็ได้ระเบิดขึ้นแก่ ชาวบ้าน ชาววัด อย่างสุดจะอดกลั้นไว้ได้นั้น

คือ วันที่ประชาชน ญาติโยม และพระสงฆ์ จำนวนมาก เตรียมแคร่มารอรับท่านอาจารย์ ที่บันไดกุฏิ.

1477. DAY OF IMMENSE SORROW

The next day, a large crowd of lay supporters and monks brought the stretcher to his hut, awaiting his departure.

An immense sorrow overcame everyone that day.

They realized they were about to lose somebody whom they so deeply cherished and revered.

It was a sorrow so great that local people and monks alike could barely contain their emotions.

๑๔๗๘. จุดที่เริ่มระเบิดหัวใจ

หลังจากฉันเสร็จแล้ว พร้อมกันเตรียมจะหามท่านออกไปสกลนคร จุดนี้เป็นจุดที่เริ่มระเบิดหัวใจพี่น้องชาวหนองผือทั้งบ้านใกล้บ้านไกล ที่ต่างมาแสดงความหมดหวังครั้งสุดท้ายในบริเวณนั้น

ตลอดพระสงฆ์ สามเณร จำนวนมาก

ทั้งสองฝ่ายต่างเกิดความสลดสังเวช น้ำตาไหลซึมเป็นจุดแรก.

1478. EMOTIONS BEGINING RUN HIGH

After the morning meal was over and everyone awaited in readiness for the journey to start, emotions began to run high in the crowd surrounding his hut as the local people, gathered to see him off, gave vent to their despair one last time.

Many monks and novices swelled the crowd; they too felt the strain.

The deep sadness depressing their hearts slowly welled up, and tears flowed quietly, dampening their cheeks.

๑๔๗๙. จุดระเบิดสูงสุด

จุดที่สอง ขณะที่พระอาจารย์ทั้งหลาย พยุงท่านอาจารย์ลงมาจากกุฎี

เพื่ออาราธนาขึ้นสู่แคร่ และเตรียมเคลื่อนที่นี้ เป็นตอนที่ปล่อยความเลื่อมใส อาลัยรักสุดประมาณ ที่อัดอั้นตันใจอยู่ภายในออกมาอย่างเต็มที่ ทั้งหญิงทั้งชาย ตลอดพระเณรก็อดกลั้นน้ำตาไว้ไม่ได้

จำต้องปล่อยให้เป็นไปตามความโศกาดูรในขณะนั้น.

1479. MOMENT OF HIGHTENED EMOTION

At that moment Ajaan Mun appeared, carried be a group of his senior disciples -- a moment of further hightened emotion.

As the monks carried him down the steps and placed him on the stretcher, the mixture of affection, respect, and despair that everyone had kept bottled-up inside freely poured out: men, women, monks, and novices were no longer able to hold back their flood of tears.

Onlookers wept openly, expressing an unrestrained and deep sense of sorrow.

๑๔๘๐. ขอให้ออกไปหายโรคหายภัย

แม้ผู้เขียนเอง (ท่านหลวงตาฯ) ซึ่งยังจะติดตามท่านออกไปด้วย ก็ยังอดแสดงความไม่เป็นท่าออกมาไม่ได้

เมื่อเห็นบรรยากาศเต็มไปด้วยความซบเซาเหงาหงอยอยู่รอบด้าน

ทั้งเสียงร้องไห้สั่งเสีย ทั้งคำขอร้องอาราธนาวิงวอนท่านอาจารย์

ขอให้ออกไปหายโรคหายภัย อย่าได้ออกไปล้มหายตายจากทำลายซากจากพวกญาติโยมที่กำลังรอคอยอยู่

ด้วยความโศกศัลย์กันแสงสุดที่จะอดกลั้นได้ แทบหัวอกจะแตกตายอยู่แล้วเวลานี้.

1480. PLEASE GET BETTER

I myself could not avoid getting caught up in the despondent mood pervading that sad occasion, despite the fact that I was accompanying Ajaan Mun when he left.

The air filled with sounds of weeping and crying.

People called out, begging Ajaan Mun,

"Please get better: Don't pass away from this world leaving us forever in unbearable sadness."

They were almost inconsolable at that point.

๑๔๘๑. สมบัติล้นค่าได้หลุดมือพลัดพรากจากไป

ขอท่านได้เมตตาสงสารสัตว์มาก ๆ เพราะเห็นแก่ความยากจนบ้างเถิด

ที่ปวงข้าพเจ้าทั้งหลาย เกิดทุกข์มากแทบเหลือทนครั้งนี้ เพราะ สมบัติอันล้นค่า ที่เคยอุปัฏฐากรักษามาเป็นเวลาหลายปี ได้หลุดมือพลัดพรากจากไป

สุดวิสัยที่จะกั้นกางไว้ได้

เสียงร้องไห้รำพันด้วยความระทมขมขื่น ราวกับคลื่นทะเลไหลซัดเข้ามาท่วมทับหัวใจ ตามรายทางที่ท่านผ่านไป.

1481. CHERISHED TREASURE SLIP AWAY FROM THEM FOREVER

In his great compassion, he sympathized with how poor their community was.

This they knew; yet they couldn't help but feel terribly miserable watching the cherished treasure over whom they had faithfully kept watch for so many years slip away from them forever.

He was departing now, and there was nothing they could do to prevent it.

As Ajaan Mun was carried past, the sounds of their heartfelt laments surged along the path, a tidal wave of grief inundating the hearts of those who lined the route.

๑๔๘๒. สถานที่นั้นจึงเป็นเหมือนวัดร้างขึ้นมาทันที

คนทั้งบ้าน ทั้งหญิงทั้งชาย ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เหมือนจะถึงความมืดมิดปลิดชีพไปตามท่าน กันทั้งบ้าน

ตลอดต้นไม้ใบหญ้าที่ไม่มีวิญญาณรับรู้อะไรเลย ก็เป็นประหนึ่งยุบยอบเกรียมไปตาม ๆ กัน

ขณะที่ท่านเริ่มเคลื่อนจากรมณียสถานอันเป็นที่เคยให้ความสุขสำราญแก่ท่านและพระสงฆ์ พร้อมด้วยหมู่ชนจำนวนมาก ที่มาอาศัยพึ่งร่มเงาตลอดมา สถานที่นั้นจึงเป็นเหมือนวัดร้าง ขึ้นในทันทีทันใด ทั้งที่มีพระอยู่จำนวนมาก

เพราะ ปราศจากต้นไม้ใหญ่ใบดกหนา ที่เต็มไปด้วยความร่มเย็นผาสุกแก่ผู้มาอาศัยตลอดมา.

1482. MONASTERY SUDDENLY FELT DESERTED

As he passed by, everything appeared gray and bleak, as though their lives had suddenly been snuffed out.

Even the grasses and trees, though insensible to the unfolding scene before them, appeared to wither up and die in response.

As Ajaan Mun left the peaceful shade of the forest sanctuary where he and his disciples had lived so contentedly -- a place where so many ordinary people had come to find shelter over the years -- the monastery suddenly felt deserted, even though many monks still remained.

Suddenly it no longer had that enormous tree with the thick, broad foliage that had always given so much place and comfort to all who came to shelter there.

๑๔๘๓. เดินระงมทุกข์ไปตามหลังท่าน

เสียงที่กำลังแสดงความระบมปวดร้าว ของประชาชนผู้หวังมอบกายถวายชีวิตไว้กับพระศาสนา

มีท่านอาจารย์เป็นองค์พยาน ซึ่งกำลังพลัดพรากจากไปอยู่เวลานี้ เป็นเสียงที่จะอดสังเวชสงสารเหลือประมาณมิได้

พอผ่านบ้าน และเสียงพิไรรำพันที่แสนจะอดกลั้นความทุกข์ความสงสารไปแล้ว ต่างก็เดินระงมทุกข์ไปตามหลังท่าน แม้มีพระเณรและประชาชนนับเป็นจำนวนร้อย ๆ ก็ล้วนมีหน้าอันเคร่งขรึม ไม่มีท่านผู้ใดจะแสดงความเบิกบานแจ่มใส คงมีแต่ความระทมขมขื่น ที่จำต้องกลืนด้วยความฝืนอดฝืนทนไปตาม ๆ กัน.

1483. WALK BEHIND HIS STRETCHER WITH SOMBER FACES

The heartrending, anguished cries of those wanting to offer their undying devotion to the *sasanaa* was an immensely sad, forlorn sound indeed.

They were witnessing the departure of the one man who embodied the high ideals of their unshakable religious faith.

Long after the procession had passed through the village and the sounds of inconsolable grief had faded into the distance, hundreds of monks and lay people continued to walk behind his stretcher, their long, drawn faces mirrowing the somber, cheerless spirit of the occasion.

๑๔๘๔. ตลอดทางเป็นความเงียบเหงาเศร้าโศกของหมู่ชน

ตลอดทาง เป็นความเงียบเหงาเศร้าโศกของหมู่ชนที่ต่างเดินไปเหมือนคนไร้ญาติขาดมิตร ไม่มีใครพูดใครคุยเรื่องต่าง ๆ แฝงขึ้นมาบ้างเลย

ต่างคนต่างเงียบ แต่หัวใจเต็มไปด้วยความครุ่นคิดไปในความหมดหวัง

ทั้งท่าน และเรา รู้สึกมีทางเดินแห่งวิถีของใจไปในทำนองเดียวกันว่า พวกเราเป็นพวกที่หมดหวัง.

1484. WALKING ALONG IN COMPLETE SILENCE

Walking along in complete silence like mourners in a funeral procession of a close friend or relative, they did their best to come to terms with the heartbreak.

No one spoke a word, but in their hearts they pondered long and deeply on their shattered hopes, the overwhelming feeling being that all was now last.

๑๔๘๕. คิดแต่เรื่องความหมดหวังกันทั้งนั้น

ขออภัย เขียนตามความรู้สึก เท่ากับกำลังเอาท่านอาจารย์ไปทิ้งทั้งที่ท่านยังครองขันธ์อยู่อย่างไม่สงสัย

การที่จะมีหวังได้ท่านกลับมาอีกนั้น คงเป็นไปไม่ได้แล้ว

ยิ่งคิด ยิ่งเศร้า

แต่ก็เป็นเรื่องที่อดคิดไม่ได้

ต่างคนต่างเดินไปตามทางด้วยความเงียบเหงาเศร้าใจ และคิดแต่เรื่องของความหมดหวังกันทั้งนั้น.

1485. CONTEMPLING THOUGHTS OF DESPAIR

It seemed then as if we were taking his corpse away to dispose of it, even though he was still very much alive.

The realization that all hope was now gone, that he would never return again, had fully sunk in.

The more we thought about it, the sadder we became.

Yet we couldn't stop thinking about it.

We all walked along in a kind of melancholy daze, contemplating thoughts of despair.

๑๔๘๖. รำพึงรำพันถึงแต่ความหมดหวังหมดที่พึ่ง

สำหรับผู้เขียนเอง (ท่านหลวงตาฯ) ขอสารภาพตัวว่าไม่เป็นท่าเอาอย่างมาก ตลอดทางมีแต่ความรำพึงรำพันถึงความหมดหวังหมดที่พึ่ง

ไม่มีที่อาศัยใด ๆ อีกแล้ว เมื่อเกิดปัญหาขึ้นมา ดังที่เคยเกิดอยู่เสมอไม่เว้นแต่ละวัน

ระหว่างทาง จากหนองผือ ถึงอำเภอพรรณานิคม ตามสายทางที่ไปนั้นราว ๖๐๐ เส้น แม้เช่นนั้น ก็มิได้สนใจว่าใกล้หรือไกล.

1486. THINKING ONLY LOSING TRUE REFUGE IN LIFE

I must confess to being shamefully inadequate in this regard -- the whole journey I thought only of how I was about to lose my one true refuge in life.

No longer would there be someone to rely on when questions arose in my practice, as they so often did.

The distance from Ban Nong Pheu to the district seat of Phanna Nikhom was approximately fifteen miles; but the long hours of walking passed almost unnoticed.

๑๔๘๗. มีแต่คิดว่าต้องหมดหวังท่าเดียว

สิ่งที่สนใจอย่างฝังลึก ก็คือความอาลัยอาวรณ์

ยังไม่อยากให้ท่านจากไปในเวลานี้

เพราะ เป็นเวลาที่ตนกำลังอาการหนักมาก เกี่ยวกับปัญหาทางภายใน

คิดวนไปเวียนมา ก็มาลงเอยที่ ความหมดหวัง ไม่มีทางสืบต่อกันได้เลย

มีแต่คิดว่า ต้องหมดหวัง ท่าเดียว.

1487. MAKING FUTURE LOOK BLEAK

Walking behind him, knowing he was dying, I thought only of how much I was going to miss my teacher.

I desperately wanted him to continue living at the time.

His final days corresponded to a crucial stage in my own meditation practice, a time when I had many unsolved problems to work out.

No matter how much I pondered this predicament, I always arrived at the same conclusion: my dependence on him would have to be terminated soon.

This made the future look bleak.

๑๔๘๘. "มาถึงไหนแล้ว ?"

อาการของท่านรู้สึกสงบมาก ตลอดทางที่ไกลแสนไกล มิได้แสดงอาการใด ๆ เลย

เหมือนคนนอนหลับเราดี ๆ นี่เอง ทั้งที่ท่านมิได้หลับ

พอไปถึงสถานที่มีป่าไม้ร่มเย็น

สำหรับคนหมู่มาก ก็ขออาราธนาท่านพักชั่วคราว

สิ่งที่ไม่คาดฝันได้เกิดขึ้นอีกวาระหนึ่งจากความอดรนทนไม่ได้ คือ ทั้งน่ารัก ทั้งน่าสงสาร ทั้งอาลัยอ้อยอิ่ง

เวลาท่านถามออกมาว่า "มาถึงไหนแล้ว" ดังนี้

ทำไมจึงไพเราะ ซาบซึ้งจับใจเอาหนักหนา และเป็นเหมือนท่านไม่ได้เป็นอะไรเลย.

1488. "Where are we now?"

His condition remained calm and stable throughout the long journey -- he did not display any obvious signs of ill health.

In fact, he appeared to be lying fast asleep, though of course he wasn't sleeping at all.

Around midday, the procession reached a cool, shady grove of trees.

We asked Ajaan Mun's permission to take a short rest for the sake of the large group of people accompanying him.

He immediately asked, "Where are we now?"

The moment I heard his voice I was caught off guard by a surge of affection and emotional attachment.

Why was I so deeply moved by this wonderful, welcome sound?

It seemed, suddenly, as though Ajaan Mun was his old self again.

๑๔๘๙. ใครจะว่าเป็นบ้าก็ยอมรับว่าเป็นจริง

"ทูลหัวทูลกระหม่อมจอมไตรภพ จะสลัดปัดทิ้งคนอนาถาที่กำลังหายใจอยู่ แต่หัวใจจะขาดดิ้นอยู่ขณะนี้ ไปเสียแล้วหรือ

ดวงหทัยที่บริสุทธิ์ ซึ่งเคยเต็มไปด้วยเมตตาอนุเคราะห์ให้พอหายใจได้ตลอดมา ได้ถอดถอนกลับคืนสู่ความไม่มีอะไรเหลืออยู่หมดแล้วหรือ"

ขณะนั้น ความรู้สึกได้เกิดขึ้นทันทีทันใด

ใครจะว่าเป็นบ้า ก็ยอมรับว่าเป็นจริง.

1489. A SOMEWHAT CRAZY REACTION

Is this beloved paragon of the three worlds truly going to abandon me, a poor orphan whose heart is about to break?

Will his pure heart, whose kind assistance has always helped to breathe life into my spirit, really withdraw from my life and disappear --forever?

Such were my immediate feelings the moment Ajaan Mun spoke up.

Some people may consider this a somewhat crazy reaction.

But I have no misgivings -- I willingly admit this kind of craziness.

๑๔๙๐. "เกิดแล้วต้องตาย"

ในท่านอาจารย์องค์นี้ เป็นบ้าขนาดตายแทนท่านได้เลย

โดยไม่มีอุทธรณ์ร้อนใจในชีวิตของตัวเอาเลย ขอแต่ท่านแสดงความประสงค์จะเอาอะไรด้วยในตัวของเรา จะไม่มีคำว่า "เสียดายชีวิต" เลย

จะมีแต่คำว่า "พร้อมอยู่แล้วที่จะพลีชีพทุกขณะ" เท่านั้น ไม่มีคำเป็นอุปสรรคเข้ามาแฝงได้อย่างเด็ดขาด

แต่สุดวิสัย แม้จะขอถวายอะไร ท่านก็ไม่อาจรับได้

เพราะ ในโลกธาตุนี้ ต้องเดินทางสายเดียวกัน ไม่มีทางปลีกและออกจากคำว่า "เกิดแล้วต้องตาย"

จะเป็นอื่นไปไม่ได้เลย.

1490. WHATEVER IS BORN MUST DIE

For Ajaan Mun's sake, I was so crazy I would gladly have volunteered to die in his place without the least concern for my own life.

Had it been his wish, I would have happily laid down my life -- no second thoughts.

I was prepared at a moment's notice to sacrifice my life for his.

But, alas, it was impossible for him to accept any sacrifice I might be willing to offer.

The truth is that everyone in the world must inevitably travel the same route: whatever is born must die.

There are no exceptions.

๑๔๙๑. ไปพักวัดบ้านภู่

การออกเดินทางจากวัดหนองผือ เริ่มแต่เวลาประมาณ ๙ นาฬิกา มุ่งหน้าไปพักวัดบ้านภู่ อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ชั่วระยะก่อน

พอท่านหายเหนื่อยบ้าง แล้วเดินทางต่อไปสกลนคร

ไปถึงวัดบ้านภู่ ราว ๑๗ น. กว่า ๆ ยังไม่มืด

การเดินทางกินเวลาหลายชั่วโมง เพราะเดินอ้อมเขาเพื่อความสะดวกสำหรับองค์ท่าน และคนแก่ ที่พยายามตะเกียกตะกายตามส่งท่าน มีมากทั้งหญิง ทั้งชาย.

1491. REST FEW DAYS BAN PHU MONASTERY

The journey to Sakon Nakhon was planned in two stages.

The first day we walked as far as Ban Phu monastery in Phanna Nikhom district, where we were rest for a few days, allowing Ajaan Mun a chance to recuperate before moving on to Sakon Nakhon.

Leaving Ban Nong Pheu at nine o'clock that morning, the procession eventually reached Ban Phu monastery shortly before dark.

The journey had taken all day because we followed the more circuitous route, skirting the edge of the mountains, to make it easier for him and the many elderly men and women determined to follow him all the way.

Note: The distance the walked from Ban Nong Pheu to Ban Phu was approximately 12 miles.

๑๔๙๒. อาการมีแต่ทรุดลงโดยลำดับ

พอไปถึงวัดบ้านภู่แล้ว ก็อาราธนาท่านเข้าพักที่ศาลาเตี้ย ๆ เพื่อสะดวกแก่การถวายการอุปัฏฐากรักษา

ตลอดประชาชน พระเณร ที่มากราบเยี่ยมอาการท่านก็สะดวก

นับแต่วันอาราธนาท่านไปพักที่นั่น อาการมีแต่ทรุดลงโดยลำดับ

ประชาชน พระเณร ก็หลั่งไหลมามาก

เต็มไปหมด ทั้งเช้า บ่าย และเย็น ตลอดกลางคืน

เพราะ ใครก็หิวกระหายอยากมาเห็นหน้าและกราบเยี่ยมท่าน.

1492. HIS CONDITION STEADILY WORSENING

Upon arriving, we invited him to rest in a low pavilion where his needs could easily be attended.

It was also a convenient place for monks and lay people to pay him their respects.

Ajaan Mun's sojourn at Ban Phu monastery dragged on for many days, his condition steadily worsening the entire time.

Meanwhile, each new day brought visiting crowds of monks and lay people from the surrounding area.

Some even came at night.

All were eager for a chance to meet him and pay their respects.

๑๔๙๓. พระอรหันต์ในสมัยปัจจุบัน

ซึ่งจำนวนมากไม่เคยเห็นหน้าท่านเลย

ได้ยินแต่ชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณ เล่าลือกันว่าท่านเป็นพระอรหันต์ทั้งองค์ในสมัยปัจจุบัน ไม่สงสัย และกำลังจะนิพพานอยู่แล้วในเร็ว ๆ นี้

ใครมีวาสนาก็ได้เห็นท่าน ใครไม่มีวาสนาก็เกิดมาตายเปล่า

จึงต่างก็อยากมากราบไหว้บูชา

พอเป็นขวัญตาขวัญใจ ที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์กับโลกเขาทั้งคน อย่าให้เสียชาติวาสนาไปเปล่า ๆ เลย.

1493. A MODERN-DAY ARAHANT

Though well aware of his illustrious reputation, most of them had never made his acquaintance.

They had heard the news that he was certainly a modern-day Arahant who would soon pass away into Nibbana.

It was rumored that those who met him would be blessed with good fortune, while those that didn't would have lived their lives in vain.

So they were all anxious to benefit by coming to pay him homage.

They did not want to feel they had wasted their birth as human beings.

๑๔๙๔. เมื่อไรจะพาผมไปสกลนคร

พอเช้าวันหลัง ท่านถามว่า เมื่อไรจะพาผมไปสกลนคร

ผมมิได้ตั้งใจมาตายที่นี้ ต้องพาผมไปสกลฯ ให้ได้ อย่ารอไว้นาน

พระอาจารย์ที่เป็นลูกศิษย์ท่านก็เรียนถวายว่า รอให้ท่านอาจารย์พอหายเหนื่อยบ้างแล้วจะอาราธนาไปสกลฯ ตามความประสงค์

ท่านก็หยุดไปบ้าง

พอวันหลังก็เริ่มถามอีกทำนองที่เคยถามแล้ว

พระอาจารย์ก็เรียนถวายท่าน ท่านก็หยุดไปเป็นระยะ

วันหลังก็ถามอีก จะพาผมไปสกลฯ เมื่อไร

อย่ารอช้าจะไม่ทันเวลา.

1494. WHEN I WILL BE TAKEN TO SAKOL NAKHON

The very first morning after arriving at Ban Phu, Ajaan Mun demanded to know when he would be taken to Sakon Nakhon.

He told his disciples that it was not his intention to die at Ban Phu -- they must take him on to Sakon Nakhon without further delay.

His senior disciples replied that they planned to wait for a short while for him to recuperate, then they would proceed to Sakon Nakhon as he requested.

So Ajaan Mun let the matter drop for awhile.

The next day he again asked the same question.

His senior disciples repeated their reasons and he remained silent, only to bring it up again later.

Time and again he demanded to know when they would take him to Sakon Nakhon.

He said that, by waiting too long, he would fail to make it in time.

๑๔๙๕. นี้ก็จวนเต็มที่แล้ว

เมื่ออาราธนาท่านมาพักวัดนั้นราว ๑๐ วัน

นับแต่เวลาล่วงไป ๔-๕ วันแล้ว ท่านเร่งให้พาท่านไปสกลนคร วันหนึ่งหลายครั้ง

พระอาจารย์ทั้งหลาย ก็นิ่งบ้าง เรียนถวายท่านบ้าง

ท่านก็เร่ง และดุเอาบ้าง ว่า

จะให้ผมตายอยู่ที่นี่เชียวหรือ

ผมบอกแล้วแต่ต้นทางก่อนจะมา ว่า ผมจะไปตายที่สกลนคร

นี้ก็จวนเต็มที่แล้ว

รีบพาผมไป

อย่ารอนาน.

1495. MY TIME IS ALMOST UP

In the end, they asked him to extend his stay at Ban Phu monastery for a full ten days.

By the time four or five days had passed, he was pressing them constantly to take him to Sakon Nakhon.

Each time, his senior disciples either kept silent or repeated their previous justifications for staying.

Repeatedly he pressed them, scolding them for waiting too long.

"Are you going to have me die here?!

I've told you from the very beginning -- I am going to die in Sakon Nakhon.

My time is almost up.

Get me there in a hurry!

Don't wait so long!"

๑๔๙๖. ให้เตรียมพาท่านไปสกลนครในคืนวันนั้น

ใน ๓ คืนสุดท้าย ท่านเร่งใหญ่ มีแต่จะให้พาไปสกลนครโดยถ่ายเดียว

เฉพาะคืนสุดท้าย ท่านไม่ยอมพักหลับเลย

และเรียกพระมาด้วยอาการรีบด่วน เป็นเชิงบ่งบอกอย่างชัดแจ้งว่า ท่านจะไม่สามารถทรงขันธ์อยู่ต่อไปอีกได้

ให้รีบพาท่านไปในคืนวันนั้น เพื่อทันกับเวลา

นอกจากนั้น ยังบอกให้พระพยุงท่านนั่งขัดสมาธิหันหน้าไปทางสกลนคร

พอออกจากสมาธิ ก็บอกพระว่า ให้เตรียมพาท่านไปสกลนครในคืนวันนั้น.

1496. TELLING US PREPARE TO LEAVE TO SAKON NAKHON THAT NIGHT

During the final three days, his demands to be taken to Sakon Nakhon became incresingly vociferous.

During his last night there he flatly refused to lie down and sleep.

Instead, he urgently called the monks to his bedside and told them unequivocally that he could not remain alive much longer.

He insisted on being taken that very night to be sure of arriving in time.

He then had us prop him up, sitting cross-legged in *samadhi* and facing in the direction of Sakon Nakhon.

As soon as he withdrew from *samadhi*, he told us to prepare to leave -- he was waiting no longer.

๑๔๙๗. ผมจวนเต็มที่แล้ว จะรอต่อไปไม่ได้

พวกเราต้องไปตามพระผู้ใหญ่

มาเรียนท่านว่า พรุ่งนี้เช้าจะอาราธนาท่านไปสกลนคร ตามความประสงค์

ท่านจึงสงบลงบ้าง แต่ไม่ยอมนอน และบอกอย่างไม่ปิดบัง ว่า

ผมจวนเต็มที่แล้ว จะรอต่อไปไม่ได้

ถ้าได้ไปในคืนนี้ยิ่งเหมาะ

จะได้ทันกับเหตุการณ์ซึ่งกำลังเร่งรัดอยู่อย่างเต็มที่

ผมไม่อยากจะแบกขันธ์ซึ่งเป็นไฟทั้งกองนี้อยู่นาน.

1497. CANNOT HANG ON MUCH LONGER

We rushed off to call his senior disciples.

They informed him that he would definitely be taken to Sakon Nakhon the next morning.

Following this assurance, his sense of urgency lessened somewhat, but he still refused to go to sleep, speaking openly about how he felt:

"My time is almost up, I cannot hang on much longer.

It would be better to leave tonight.

In that way, I will be sure to arrive in time for that critical moment which is now fast approaching.

I have no wish to shoulder the burden of this flaming mass body elements any longer.

๑๔๙๘. ทำไมไม่รีบพาผมไปสกลนคร

อยากจะปล่อยทิ้งเสียให้หายกังวลในขันธ์ อันเป็นกองแห่งมหันตทุกข์ ความกังวลอันใหญ่หลวงนี้

ผมจวนเต็มที่แล้ว

พวกท่านยังไม่ทราบหรือว่า ผมจะตายในเร็ว ๆ นี้

จะเอาผมไว้ทรมานขันธ์ โดยไม่เกิดประโยชน์ อะไรอีก

เหตุผลก็ได้ชี้แจงให้ฟังจนเป็นที่เข้าใจกันหมดแล้ว ถึงได้มาที่นี้

แต่แล้ว ทำไมจึงยังขืนเอาผมไว้อีกเล่า

ที่นี่เป็นสกลนครหรือ

ทำไมไม่รีบพาผมไป.

1498. WHY DON'T TAKE ME TO SAKON NAKHON IMMEDIATELY ?

"I want to discard the body once and for all so that I needn't be concerned with this great pile of pain and suffering ever again.

I am literally on the verge of death right now.

Don't you monks realize that I could die at any minute?

My body is completely useless now.

There is no justifiable reason to keep me in this state of physical torment.

All of you understand my reasons for going to Sakon Nakhon -- that's why we came here in the first place.

So why do you still insist on delaying my departure?

Is this Sakon Nakhon?

Why don't you take me there immediately?

๑๔๙๙. คำพูดขนาดนี้ยังไม่พากันฟังเสียเลย

จงรีบพาผมไปเดี๋ยวนี้

รอไว้ทำไมกันอีก

คนตายแล้วทำเป็นปลาร้าหรือน้ำปลาได้หรือ

ผมบอกแล้วว่า เวลานี้ธาตุขันธ์ผมเต็มทนแล้ว จะทนอยู่ต่อไปอีกไม่ได้

ยังไม่มีใครสนใจฟัง และปฏิบัติตามที่ผมบอก อยู่หรือ

คำพูดขนาดนี้ ยังไม่พากันฟังเสียเลย

แล้วพวกท่านจะไปหาของจริงจากอะไรที่ไหนกัน

ถ้ายังพากันดื้อทั้งที่ผมยังมีชีวิตอยู่ และไม่พากันเชื่อฟัง ต่อหน้าต่อตาเช่นนี้ เวลาผมตายไปแล้ว พวกท่านจะเป็นคนดีมีเหตุผลจากอะไร.

1499. NO ONE SEEMS TO LISTEN WHAT I SAID

"I want to go right now!

What are you waiting for?

What use is a corpse?

It's not useful for anything, not even for making fish sauce!

I have already told you: my body has reached its limit -- it simply cannot last any longer.

Isn't anyone here interested in listening to me and doing what I say?

I have explicitly stated what I want you to do, still no one seems to listen.

If you insist on adoping such an attitude, how will you ever discover the Truth?

If here in my presence, while I'm alive, you are so stubborn, refusing to believe what I say, how will you ever manage to be good, reasonable people once I'm dead?

๑๕๐๐. ท่านไม่ยอมหลับนอนทั้งคืน

คำพูดทั้งหมดนี้ ผมพูดด้วยเหตุผล

ที่ตรอง ทราบว่าเป็นความจริงล้วน ๆ แล้ว

แต่พวกท่านยังขืนดื้อไม่ทำตาม

ผมรู้สึกจะหมดหวังกับพวกท่านในอนาคต ว่า จะเป็นผู้สามารถทรงศาสนาไปได้ด้วยความมีเหตุผลได้อย่างไรกัน

ท่านเอาหนักมากในคืนสุดท้าย ทั้งไม่ยอมหลับนอนอีกด้วย

ที่ท่านไม่ยอมหลับนั้น อาจเป็นเพราะ เวลาหลับไปน่ากลัวจะเตลิดเลยก็ได้

พวกเราที่อยู่ด้วยกันมากต่อมาก ไม่มีใครสามารถทราบความมุ่งหมายท่านตอนนี้

เลยต้องเดาเอามาลง ถ้าผิดไปจากความจริง ก็กรุณาอภัยด้วย.

1500. REFUSE TO SLEEP WHOLE NIGHT

"I know what I told you to be absolutely true.

I have explained the whole situation to you in a carefully considered, reasonable manner.

Yet, you stubbornly refuse to comply.

I am beginning to lose hope that any of you will develop the principles of sound judgement needed to uphold the *sasanaa.*"

Ajaan Mun was very adamant the last night at Ban Phu -- he absolutely refuse to sleep that whole night.

I suspect he was afraid that, in his condition, he might never wake up again.

At that time none of us there with him could figure out his reason for staying awake all night.

Only later did the real reason occur to me.

พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ เล่ม ๑๕

Venerable Ajaan Mun Bhuridatta Thera : Book 15

"อาพาธครั้งสุดท้าย"

"His Final Illness"



เรียบเรียงโดย

ท่านหลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน

A Spiritual Biography by Ajaan Mahaa Boowa Yanasampanno

Translated from the Thai by Bhikkhu Dick Silaratano

โครงการหนังสือบูรพาจารย์

วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทัตตฺโต) อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

Forest Dhamma of Wat Pa Ajaan Mun (Bhuridatto)

Prao District, Chiang Mai, Thailand

รายนามเจ้าภาพร่วมพิมพ์หนังสือ

หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต ภาษาไทย-อังกฤษ เล่ม ๑๕

“อาพาธครั้งสุดท้าย”

“His Final Illness”

โครงการหนังสือบูรพาจารย์ วัดป่าอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต

ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

บริจาค ๕,๐๐๐ บาท

นายปฐม-นางภัทรา นิคมานนท์ และครอบครัว

บริจาค ๒,๖๕๐ บาท

คุณธงชัย-พิชาวดี เจริญวาสนาดำรง

บริจาค ๒,๐๐๐ บาท

พ่อจวน-แม่สังเวียน ลิขิตายน

บริจาค ๑,๑๐๐ บาท

นายอำพล อิ่มแก้ว

บริจาค ๑,๐๐๐ บาท

นายแพทย์ จักรวุธ อยู่ดี	นายวิจิตร-นางจินตนา วิสนุวิมล
นางรื่นรมย์ เวชโช	นายศรัณย์ เรืองขจร
นายณรงค์ศักดิ์ กิจทวีปวัฒนา	นายวีระชัย ตันติกุล

บริจาค ๗๐๐ บาท

นายเจริญ ศรีเพ่ง

บริจาค ๕๐๐ บาท

พระชนะชัย ฐิตญาโณ จ.นครราชสีมา

คุณย่าชีรำเพย นิคมานนท์	ดร. กาญจนา หาสิตะพันธุ์
พ.ต.ท. หญิง อนันยา พลจันทร์	คุณสมหวัง-ปาริชาติ ชินูปการพงศ์
นายชวินทร์ พินิจกิจอนันต์	นายสุชาติ สายประเสริฐ
นายโสภณ สรรพนุเคราะห์	นายสมปิติ อัศวรุ่งเรือง
นายสุธน สุทธิวรรณ	นายเทียมศักดิ์ ด่านพงษ์เจริญ
น.อ. ชาญยุทธ พรหมมณี	น.ส. นงลักษณ์ ปิติบัณฑิต
พล.ต.ท. เกรียงศักดิ์ สุริโย	นายคมศร ลิ้มกุลธร
นายไชย-นางนิภา สำลีแก้ว	น.ส. สุภาพร วิริยะจิรกุล
คุณสุนิสา สถิรวิสาลกิจ	นายณรงค์ อาจริยะกุล
นายสารวุฒิ ดลสุขกุล	ดร. พงศ์เทพ สุวรรณวารี

คุณจรัสศรี อัศวราชันย์ นายเจตร์ จิรสิทธิ์

คุณแม่พูลสุข อินทฤทธิ์ นายแพทย์ ศุภกฤต สำราญชัยกร

นายกฤษณะ หงษ์วิไล คุณพิชัย-คุณเยาวลักษณ์ วีระกุลพิริยะ

น.ส. ศศิกาญจน์ ริบรวมทรัพย์ อาจารย์ สมเจตน์ บรรลือสินธุ์

นายนรินทร์ บุญชู คุณอิศราภรณ์ อริยอมรพงศ์

นางวิมลรัตน์ ชินเวชกิจมงคล

บริจาค ๔๐๐ บาท

นายสุพัฒน์ วงศ์ลิมปิยะรัตน์ คุณเนตรจิรา กุลสัมพันธ์

อาจารย์ ประสงค์ รายณสุข

บริจาค ๓๐๐ บาท

ทพญ. สุธารัตน์ ชัยเฉลิมศักดิ์+นายจิรัฐ ทองหัวเตย

นายธรรมพัฒน์ รุจิรภักดีโชติกุล นายทรงพล นันทกุล

คุณสุวรรณา ทวีรักษ์ พ.อ. ณรงค์ คล้ายสิงห์โต

คุณปณิศา ทองรวย นายชาญชัย กาญจนปภากุล

คุณอัจฉรีย์ อมรเลิศวิมาน นายประสิทธิ์ พฤกษาจารสิริ

คุณจารุวรรณ์ กุชโร

บริจาค ๒๕๐ บาท

คุณอุไร ทองเจือ
นายประวิทย์ คชาชื่น และคณะ

บริจาค ๒๐๐ บาท

นายพงศ์ภัทร นิคมานนท์
นางอมรศรี ไพฑูรย์วงศ์วีระ
รศ. สุจินตนา ชุมวิสูตร
คุณรัชนีวรรณ ชินูปการพงศ์
คุณหฤทัย ชินูปการพงศ์ - วรัศฐา - ด.ช. กิตติภณ - ด.ญ. จิรัชญา กัยวิกัย
คุณธีรนัย - ด.ญ. นิรชา - ด.ญ. พิชญา ชินูปการพงศ์ - กาญจนา อร่ามรัศมีกุล
นายกมล ชินูปการพงศ์
คุณศิริรัตน์ มานัสสถิตย์
นายสุชาติ ว่องวุฒิกำจร
น.ส. พรทิพย์ มูลแก้ว
นายณัฐวัฒน์ คุณาพงศ์กุล
คุณณัฐิมา ปัญจมาภิรมย์
ผศ. ประนันท์ แสงหิรัญ
อาจารย์ สาลิวรรณ นพศรี
แม่เม้ง แซ่ตั้ง, น.ส. มัทนา ทุติยาภรณ์ และครอบครัว
อาจารย์ ยิ่งพันธุ์ ปรัชญานนท์
คุณยุรี ไวทยวรรณ
นายไชยสิทธิ์ นัยพินิต
อาจารย์ เพ็ญแข บุญโสดากร
คุณยุพาพรรณ จันทร์เมฆา
นายบุญส่ง-นางสุนทราภรณ์ เพ็ญพะยม
น.ส. ก่วง ชอนไธสง
คุณนิทัศน์-นภาภรณ์ ลาภชัยเจริญกิจ
อาจารย์ เดวี ซิงห์
พ.อ. สิทธิ์-ปรียวรรณ สิทธิคงศักดิ์
นายพรชัย พัชรกุล
นางกุมุทนาถ เศรษฐการพิสิษฐ์
นายทัศนัย ตัญศิริ
นายสาโรจน์ ชุ่มชัง

นายเอกพงศ์ จริเกษม คุณนุศรา สวัสดิรัตน์

นายมานพ ควรอาจ นายพิสิษฐ์ ปฏิมาภรณ์ชัย

นางจรรยา อุ่นมณีรัตน์ น.อ. หญิง รพีพรรณ แก้วรัศมี

คุณจรรยา วังใน นายถวิล สระทองตัน

นายหยูแช แซ่เลี้ยว, น.ส. ปุณฑริกา อาศัยพานิชย์, น.ส. สุกัลยา อาศัยพานิชย์

บริจาค ๑๗๐ บาท

คุณพเยาว์ ปฏิมาภรณ์ชัย

บริจาค ๑๕๐ บาท

คุณแม่ม่วย แซ่อุ่ย

บริจาค ๑๐๐ บาท

นายวีระ จันทร์สมวงษ์ นางสุมาลย์ เวชพันธุ์

คุณพงษ์นุช สบายจิตร นายมรุต ประเสริฐศรี

คุณณัฐฐิญา อัศวแสงรัตน์ น.ส. รังสิมา ศุภเลิศมงคลชัย

น.ส. วีณา นิจจะยะ คุณณัฐนี ไทรงาม

คุณณัฐพัชร์ เลิศนฤมิตกุล ดร. นฤมล ตันธสุรเศรษฐ์

น.ส. ปรัญรัชต์ ชมโรจน์รังสี อาจารย์ เกศินี ยุทธวิสุทธิ

คุณทัศนีวรรณ บุญญวงศ์ คุณอรชุมา มาศรีจันทร์

บริจาค ๑๐๐ บาท

คุณอัสนี ณ ระนอง

คุณพรพิมล สุนทโรทยาน

คุณเพ็ญจันทร์ จันทศิลา

นางภารดี อมาตยกุล

น.ส. กิตติพร จันทรวิสุทธิ์

คุณชุตินันท์ จันทรวิสุทธิ์

คุณชณัชธิชา ชินธนกิจ

คุณสุขจิตมาศ จรัสรัศมี

คุณกิจจา-ปรารถนา ฟ้าภิญโญ

นางยุพยง เจริญลาภ

คุณสุภาพร เพชรเกตุ

นายประสานสุข รังสิยานนท์

นางชัชนี อาวะกุล

คุณสว่างศรี สุจริตกุล

ดร. ภิฤดี ภวนานันท์

น.ส. ณัฐกมล ภวนานันท์

นายชูศักดิ์ บัณฑิตกุล

อาจารย์ ชนิดา สุวรรณรัตน์

คุณรุ่งวิไล ยงมหาภากรณ์

อาจารย์ ปฐม พรรณประสาธน์

นายสุพจน์ วีระวงศ์

คุณลำดวน เรืองโส

น.ส. จรัสโฉม ชูจิตารมย์

คุณอัคริช พวงพรทิพ

นายวันเฉลิม บุญเย็น

คุณศรัณย์พร อมรพิสิฐพงศ์

คุณศรียา ยอดมณี

คุณพรรณี ฤกษ์เมือง

พ.อ. หญิง จารุณี โชคเฉลิม

คุณพิณรัตน์ ปะวรรณจะ

นายเกียรติศักดิ์ ญาณวงษา

นายยุทธ น้อยนิตย์

คุณสุจิตรา อนุโรจน์วาณิช

คุณวิภาศรี สมิทธิพงศ์

นายเกรียงไกร กิตติธรทรัพย์

นายกฤชคม มิ่งกมลรัตน์

นายวีรากร พรชัยศรี

นายศรุต-นางชุติญา มณีใส

นางอาภรณ์ ลักษณลม้าย นายสัญญา ไชยประเสริฐ

คุณเพ็ญจิต เลียวลิขิต คุณภัณฑิรา วิริยชาติ

คุณพรรณวดี โพธิรัชต์ คุณอนัญญา ทรัพย์ผดุงชนม์

คุณปานรพีพัชร์ รัตนอังศิริกุล คุณชลธารา วรรณดิลก

บริจาค ๕๓ บาท

น.ส. วิภาดา ศิริอนุสรณ์ศักดิ์

บริจาค ๕๐ บาท

พระเมธาวุธ อินฺทปญฺโญ จ.หนองคาย

นายประวุฒิ นิยมกุล นายเกรียงไชย สำลีแก้ว

นายทวีไชย สำลีแก้ว น.ส. ศิรินา โตธิรกุล

นายวิวัฒน์ โตธิรกุล นายธีรพันธ์ โตธิรกุล

นายสาธิต พงศ์พันธุ์ภักดี นายปิยวัฒน์-นางนิภาวรรณ สิทธิฤทธิ์

นางไกรสรจันทร์ ลายเมฆ คุณแม่ประมน ดวงต๊ะ

นายธนพ ชัยวัฒน์ธีรากร

***** ผู้บริจาคหลังวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔ ไม่สามารถพิมพ์ชื่อได้ทัน ขออภัยครับ *****

ขออนุโมทนาบุญกับผู้ร่วมบริจาคทุกท่าน

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ

การให้ธรรมะเป็นทาน ชนะการให้ทั้งปวง.

ประวัติหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ไทย-อังกฤษ

โครงการหนังสือบูรพาจารย์

วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต) บ้านแม่กอย ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

ชื่อหนังสือ : พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ

จากต้นฉบับของ ท่านหลวงตา พระมหาบัว ญาณสมฺปนฺโน

Venerable Ajaan Mun Bhuridatta Thera

Translated from the Thai by Bhikkhu Dick Silaratano

ขนาดหนังสือ : ๕ x ๗ นิ้ว หนา ๒๐๐ หน้า ภาษไทยหน้าซ้าย ภาษาอังกฤษหน้าขวา เทียบประโยคต่อประโยค

ต้นทุนเล่มละ ๕๐ บาท

ที่พิมพ์เสร็จแล้ว :-

เล่ม ๑ ธุดงค์ระยะแรก The Early Years

เล่ม ๒ บรรลุอนาคามี The Middle Years

เล่ม ๓ วัตรปฏิบัติของพระป่า Forest Monks

เล่ม ๔ ปณิธานอดอยาก Hardship and Deprivation

เล่ม ๕ วางภาระจากหมู่คณะ Stop Teaching

เล่ม ๖ บรรลุธรรม Attaining Supreme Dhamma

เล่ม ๗ ครองวิมุตติธรรม The Most Exalted Appreciation

เล่ม ๘ เที่ยวธุดงค์ในเชียงใหม่ The Chiang Mai Years

เล่ม ๙ สงเคราะห์ธรรมด้วยเมตตา Passionately Giving Dhamma

เล่ม ๑๐ ตาทิพย์ หูทิพย์ Clairvoyance and Clairaudience

เล่ม ๑๑ รับนิมนต์กลับอิสาน Back to the North-East

เล่ม ๑๒ ปลูกพระให้เป็นโพธิธรรม Estabish Monks in Bodhidhamma

เล่ม ๑๓ ปัจฉิมสมัย The Final Years

เล่ม ๑๔ วัดป่าบ้านหนองผือ Forest Monastery Temple

เล่ม ๑๕ อาพาธครั้งสุดท้าย His Final Illness

ฯลฯ

ติดต่อร่วมทำบุญได้ที่ :-

ติดต่อด้วยตนเองที่วัด

พระครูสถาพรธรรมโสภณ

(พระอาจารย์ วิชิต โสภโณ) (ครูบาหมู)

วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต) บ้านแม่กอย ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

๕๐๑๙๐

โทร. ๐๘๑-๓๒๔ ๐๓๖๑

ติดต่อกับผู้เขียน – ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่

อาจารย์ ปฐม นิคมานนท์ ๔/๔๔๙ หมู่บ้านสหกรณ์ ซอย ๑๙

ถนนเสรีไทย ๕๗ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ ๑๐๒๔๐

โทร. ๐๘๑-๕๕๗ ๖๕๒๓ หรือทางไลน์

(ธนาณัติสั่งจ่าย ปท.บึงกุ่ม รหัส ๑๐๒๓๑)

หรือ **โอนเข้าบัญชีสะสมทรัพย์ ธนาคารกรุงเทพ สาขาสวนสยาม**

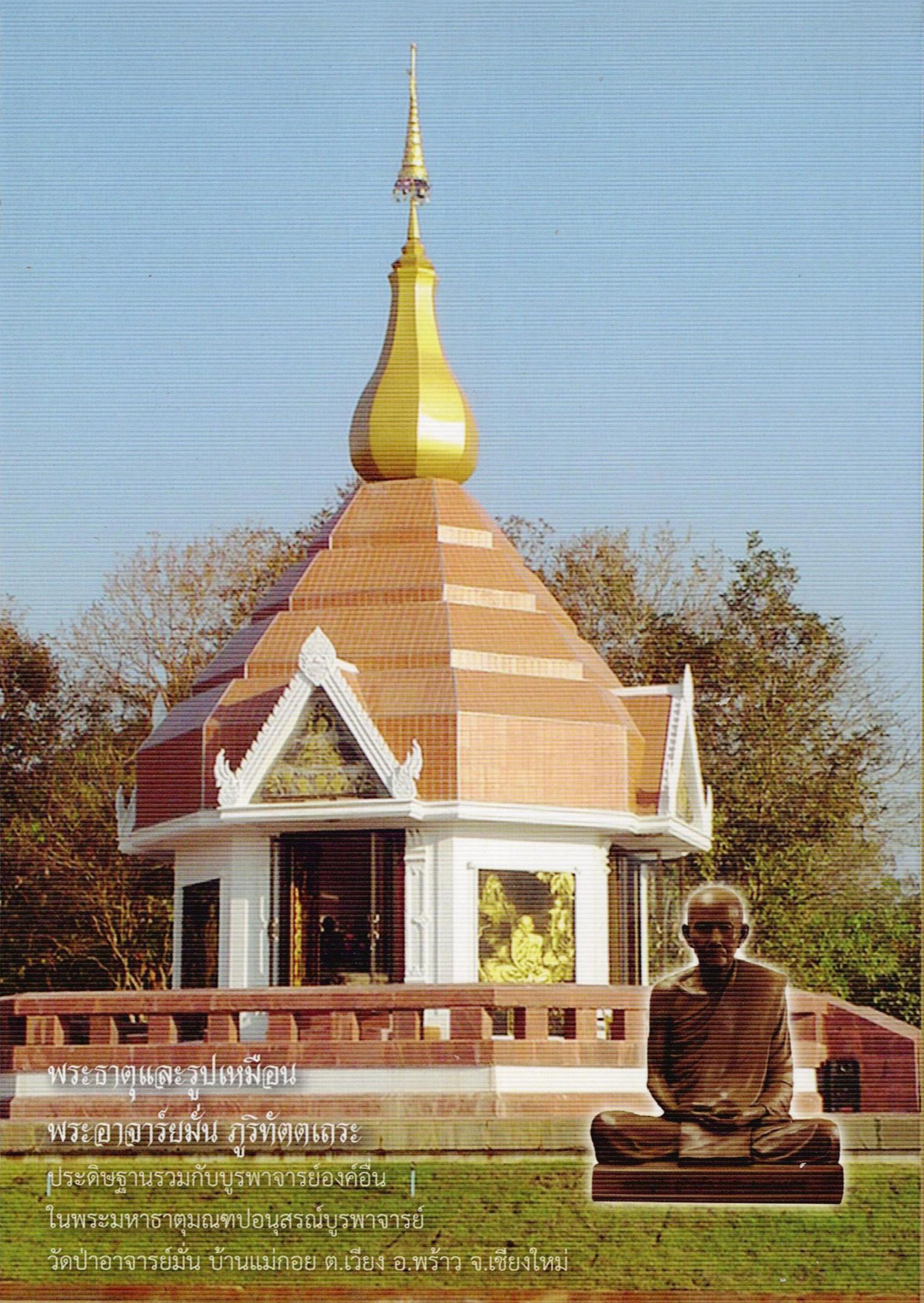
เลขที่ ๑๙๒-๔-๐๒๖๔๕-๑ ชื่อบัญชี นางภัทรา นิคมานนท์

(โอนเข้าบัญชีแล้ว โปรดแจ้งให้ทราบด้วย ที่

โทร. ๐๘๑-๕๕๗ ๖๕๒๓ ทางไลน์ หรือตามที่อยู่ข้างต้น)

หนังสือในโครงการนี้ ไม่ได้ทำเพื่อธุรกิจใด ๆ ทั้งสิ้น

รายได้ทั้งหมด นำเข้างานบุญ โดยไม่หักค่าใช้จ่าย



พระธาตุและรูปเหมือน

พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ

ประดิษฐานรวมกับบูรพาจารย์องค์อื่น

ในพระมหาธาตุมณฑปอนุสรณ์บูรพาจารย์

วัดป่าอาจารย์มั่น บ้านแม่กอย ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

๑๕

พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ เล่ม ๑๕ Venerable Ajaan Mun Bhuridatta Thera : Book 15